

Neky Di'ibū Paablū Tyuknigajxtū Ja Romanūs Ja'ayūty

¹ Ҫj Paablū, Jesukristū myuduumbū. Diósuts xy-wyin'ijx es xpyujtákyuts éxtamū 'yapóstulū esats ngajxwá'xut yū oybyū 'yayuk.

² Tyādū oybyū ayuk Dios wyāndak dyakáñ extū jékyūp mūt ja kyugajxpraty, es yū'ujty kyūxjaaydyū mā ja Diosū jyaaybyajtūn. ³ Yū'ū du'ūn ja ayuk mā yajmadya'aky ja Nindsūn'ajtūm Jesukristū, ja Diosū 'yU'unk di'ibū jya'ay'ajtūngyūjxm ijty ja rey Davit tyūūmp 'yaats, ⁴ es nandū'ūn ñigūxe'eky ko Diosū 'yU'unk ko Espírítū Santūkyūjxm es mādū Diosū myūk'ajtūn jyikyryejky mā 'ye'ky. ⁵ Yū Jesukristū myay'ajtūngyūjxm tū xpyujta'agyuts éxtamū 'yapóstulaty, esats ngajxwá'xut ja 'yayuk mā tūgekyū naxwíñūdū, es ndukmūmudówūdūts es ndukmūbūktūdūts. ⁶ Es nandū'ūn jam mā yū'ujty Dios tū mwin'ixūdū es mja'ay'átūdūt ja Jesukristū.

⁷ Nduknigajxtūptsū tyādū neky miidsūty nidūgekyū di'ibáty ijttūp Romū, di'ibátyū Dios tsojkdūp es tū wyin'ixūdū es dyajnūjxtūt tu'ugū jiky'ajtūn wā'atspū. Wa'anū nDios Teety'ajtūm esū Nindsūn'ajtūm Jesukristū mgunū'xūdū es mmo'oyūdū ja agujk'ajt jotkujk'ajtūn.

Paablū ñūjxq'añ Romū

⁸ Tim jawyiin, mūt yū'ūgyūjxmū Jesukristū, nja'aygyūdákpyūts ja Dios mūt nidūgékyūty

miidsuty mət ko yajmadya'aky'áty ja mməbujkənuty oytyim maaty mā tugekyu naxwíñudu. ⁹ Ja Dios di'ibuts nmədiimpy amumdu'uk jot es ngajxwa'xyuats ja oybyu ayuk di'ibu ñimadyakypy ja 'yU'unk, yu'u də'un ñija'ap wi'ixuats də'uñum njamyatstu miidsuty mats ti n'amdoy nbujktsóy kots ngajxta'aky. ¹⁰ Ja'ats n'amdeepy nbujktseebyuats ja Dios es xyajmada'agut, pənu də'un yajkutíky, esuats nujx miits ngu'ixtu, ¹¹ mət ko nwin'ixándəp es ujtskyujxmu Espírítu Santu myadakun mmo'oyudət, es də'un myajmujwiinxudu ja mməbujkən. ¹² Ja'ats u j n'andijpy es ndsejpyuats kodsə naty n'ity mət miidsuty, nnayya'ijt nnayyaxo'onum nigijxy mudə tyadə məbujkən di'ibu nmədajtəm.

¹³ Məgu'ugítaty, ndsejpyuats es xyñijáwudət ko kanək ok tə njaninujxə'andə. Tə njantsyiyaku'ixə'andə es ujtskyujxm oy mwə'umduət mudə Dios, də'un éxtəm tə ndúñuats mā yə wiinkpə naxwíñudu. ¹⁴ Pes xypyátrəts ngajxwa'xuduats ja Diosə 'yayuk, də'un mā yə di'ibu grieeguty es nandə'un di'ibu kyaj gyrieeguty, mā di'ibu əwiyj kajxwiyjuty es éxtəm nandə'un di'ibu kyaj 'yəwiyj kyajxwiyjuty. ¹⁵ Paadyuats njantsytsyeky es ngajxwa'xa'añuats ja oybyu ayuk mā miits m'ittə jap Romə.

Oybyu ayukə myək'ajtən

¹⁶ Pes kyajts u j nduktsoydyúñ ja oybyu ayuk, mət ko yu'u də'un ja myək'ajtənə Dios es ñitso'oktət nidugékyuty di'ibu myəbujktəp, tim jawyiin mət ja di'ibu israelítaty, per nandə'un mət ja di'ibu

kyaj 'yisraelítuty. ¹⁷ Ja'a ko mət yu oybyu ayuk n'ixy'ajtəm ko ja'ay je'eyu oy wu'u'əmdu mət ja Dios ko myubákudu, éxtəm ja Diosu jyaabyajtən jyuna'añ: “Di'ibu myubajkungyujxm oy wu'əmp mət ja Dios, yu'u du'ən jiky'átup.”

Naxwíñudu ja'ayu pyeky

¹⁸ Nnija'am ko Dios tkexy extu tsajpótmu myuj təydyu'unən mət nidugekyu axək ja'ayuty, ja'a ko mət ja 'yaxək'ajtən t'əxtijtə ja təy'ajtən.

¹⁹ Nija'adup yajxón di'ibu mbaat yajnijáwu wi'ixu du'ən ja Dios, mət ko Diosu du'ən tə tyuknijáwudu yu'ujaty. ²⁰ Na'abu Dios dyajkojy ja naxwíñudu es extu tyambaat, tugekyu tyadu mbaat xytyukjagyujkam wi'ix yu'u ja Dyios'ajtən,

es ko Dios mbaat ttuñ otyiity winu xəu winu tiempu. Paaty ni pán tkanime'xy oy jyajuna'andu ko kyaj tñijáwudu. ²¹ Pes oy tja'ixy'ajtrudu du'ən ja Dios, kyaj tə twindsu'əgudu éxtəm ja Dios es ni je'eyu tə tkaja'aygyuda'aktə ja Dios, nik ni'igu tə dyajjajtrəgodyu. Ja'ayu wyinma'añ'ajttup di'ibu kyaj ti tsooty esu jyot wyinma'añ trajta'aky jantsy juun. Paaty tə wye'emy kubi'its ku'ook.

²² Oy jyanayñigajxudu ko kyuwijy'átyuty, per nūgoo jyantsylyoku'attu. ²³ Ja'a ko tə dyajtəgátstə ja myuj'ajtənə Dios di'ibu kyaj tyəgoy, mət ja 'yawinnax ja ja'ayuty di'ibu o'ktup, es extu ya'agojwinnajxtup ja joon juyujkaty, tsə'añuty esu añimal di'ibu taxkə kyə'u tyeky.

²⁴ Paadyu Dios tə tna'ixy mət ja axəkpu winma'añ di'ibu yu'ujaty myudajttup, es du'ən tə ttundu di'ibu tsoydyu'un mət nidu'uk nidu'uk. ²⁵ Mət ko kyaj tə tməbuktə ja təy'ajtən, ja'ayu ja

andakun, es tu twindsu'ugudu es t'awdattu di'ibu Dios yajkoj es kyaj t'awdattu ku'umu Dios di'ibu may'ajt windsu'kup winu xuu winu tiempu. Wa'an du'anuty.

²⁶ Paadyu Dios tyukmu'ixuty yu wyinma'añ ja tsoydyu'un muutpu. Pes extu yu toxytyujkuty tugatsy 'yadu'utstu es kadiinum éxtum jyapaadyuty.

²⁷ Es nandu'unu du'anu yedyujkuty kyaj ttundu mat ja toxytyujk, yu'uyu wyinma'añ'ajttup 'yadu'udsu'andu kujkkaknáxy. Yu yedyujkuty ttundu tsoydyu'un muutpu ak yu'ujuty, paaty dyajnáxtu ja ayo'on esu tudyu'unun ma ja kyu'am nini'x, éxtum ñitákudu.

²⁸ Es éxtum yu'ujuty kyaj twindsu'uguya'andu Dios, pes ja Dios tu 'yaxtjuna mat ja axuukpu winma'añuty, es du'an ttúndat di'ibu kyaj jyapaadyuty ttúndat.

²⁹ Yu'uyu jyot'ajt wyinma'añ'ajttup tugekyu axuk winma'añ, ma'induunk, adsojk, axukja'ay'ajtan, naywyinnaxuja'ak, yajja'ay'o'ktup, tsip ja'ayuty, win'u'andup, ak jumbit ti t'ixtu, pi'tskajxtup,

³⁰ ñigajx ñimadyáktup axuuk ja myagu'uguty, myadsip'ajttup ja Dios, axuk kajxtup, muj pátudup, muj ñaydyjudu, myuwinma'añbyat'adátstup axuuk, kyaju tyaak tyeety tmamadowdu, ³¹ kyaj ti tjaygyukuya'andu, kyaj tkuydyundu 'yayuk, kyaj tmudattu tsojkun, ni ti pa'ayo'on tkamudaty.

³² Yu'ujuty ñija'adup yajxon wi'ix ja Dios tu dyajnigutúku. Ñija'adup ko di'ibáty tyuundabu tyaadu du'ambu, yu'u nitujkup ja o'kun; per du'añum t'aktundu, es extu tyukxondáktup ko wiinkpety nandu'un ttundu.

2

Du'unu Diosu tyudyu'unun trayo'oy éxtam pyaadyty

¹ Paaty mij di'ibu wiinkru mbeky'ijxyry, kyaj mij xymyudaty ja nayñima'xu oy mdimpun'ajtru, ja'a ko wiinkru xpyekey'ixy, ku'am mij mnaydyunikajxprétyty, mut ko yu'u mdimtiimpy di'ibu yu'u nandu'un tyiimpy. ² Yajxon nnija'am ko Dios tyukkumadowaampy nidugekyu pojru tuumbu es ko Dios pyayo'oyaampy nidugekyu tuknáxuty du'un éxtam tyu'ajtanuty. ³ Es mij ko xpyayo'oy ja wiinkraty es nandu'un m'adu'utsy éxtam yu'un, ¿ti mjanaamp xytyijy ko mnitso'ogut ko ja Dios dyaka'añ ja tyudyu'unun?

⁴ ¿O kyaj xymyujpajta'aky ja tsojkan es ja mya'xtujkan ja Dios, ni xykyapekyu kwentu ko ja'a du'un jyatiimpy esxur mjodumbityu?

⁵ Nugo mjantsykyujuunuty es kyaj xyajtugátsy ja mjot mwinma'añ, es paaty mdukmujkun ja tyudyu'unun ku'am es xykyumadowut ko Dios trayo'oyut ja naxwíñudu ja'ayuty tyu'ajtan mut.

⁶ Tyu'ajtan ko Dios myo'oyaampy nidu'uk nidu'uk éxtam pyaadudu. ⁷ Myo'oyaampy ja jyiky'ajtan winu xuu winu tiempu ja di'ibu madu ma'xtujkan tyuundap ja oybyu es pyanajxtur ja oy'ajtan es ja windsu'kan es di'ibu yajtukjiky'átur winu xuu winu tiempu; ⁸ per mut ja 'yaku tyudyunaampy ja nugo kaxkoobuty es di'ibu kyaj tkuydyuna'añ ja tyu'ajtan, di'ibu ja'ayu pyanejxyry ja axuk'ajtan.

⁹ Minaamp ja ayo'on es ja muk xaj ok xajan mut nidugekyu taadaty di'ibu tyuundap ja axukru, tim jawyiin mut ja di'ibu israelítaty, per nandu'un

mæt ja di'ibũ kyaj 'yisraelítaty. ¹⁰ Per ni'igũ Dios myo'oyaampy ja mǎj'ajtũn, windsũ'kan es agujk'ajt jotkujk'ajtũn nidũgekyũ di'ibáty tyuundũp ja oybyũ, tim jawyiin mæt ja di'ibũ israelítaty, per nandũ'ũn mæt ja di'ibũ kyaj 'yisraelítaty.

¹¹ Mæt ko ja Dios kyaj tu'ugũ ja'ay ttseky es jatũ'uk kyaj. ¹² Pes di'ibáty kyaj 'yisraelítaty, kyaj tmũdattũ tadũ Moisesũ 'yana'amũn. Paaty ko pyekytyundũ, yajtukumũdũwdũp, per kyaj éxtũmxyũp tniǎwũdũ wi'ix ja Dios t'ane'emy. Per ja israelítaty myũdajttũbũ tadũ ana'amũn. Paaty ko tkamũmũdowdũ ja ana'amũn es pyojpũtũndũ, yajtukumũdũwdũp éxtũm ja ana'amũn jyũna'añ. ¹³ Ja ja'ay di'ibũ jyamũdoo'ijtypy ja Diosũ 'yana'amũn es kyaj tkuydyundũ, kyaj yũ'ũjũty oy wyũ'ũmdũ mæt ja Dios, yũ'ũyũ dũ'ũn oy wũ'ũmdũp mæt ja Dios di'ibũ kyuydyuundũp éxtũm ja 'yana'amũn jyũna'añ. ¹⁴ Pes dũ'ũn, ko yũ di'ibũ kyaj 'yisraelítaty ttundũ éxtũm ja ana'amũn jyũna'añ, oy yũ'ũjũty tkamũdajtrũdũ ja Moisesũ 'yana'amũn, ¹⁵ ya'ijxũdũp ko Dios tũ pyũjtákxũdũ 'yana'amũn mǎ yũ wyinmǎ'añ, esũ jyot wyinmǎ'añ nandũ'ũn dyajkũxe'egyũ tyǎdũ ana'amũn, mæt ko yũ wyinmǎ'añty yajnidũ'xũp ko peky yũ'ũ di'ibũ tyuundũp es ya'oybyũdsũmũp ko ttundũ ja oybyũ. ¹⁶ Dũ'ũn tyunǎ'añ jyatǎ'añty ja xũũ ko Dios Jesukristũkyũjxm tpayo'oya'añ ja ja'ayũ ayũ'udsyũbũ jyot wyinmǎ'añ, éxtũm jyũna'añ ja oybyũ ayuk di'ibũts ngǎjxwǎ'xypy.

Israelitũ ja'ayũty esũ Diosũ 'yana'amũn

17 Per mij mjunaamp ko m'israelítuty, es xytyukmada'aky ja Moisesu 'yana'amun, es xytyukmaj xytyukpaadu ko mij mja'a'átuty ja Dios. 18 Mnija'ap ja Diosu tsojkan es xywyin'ixut ja oybyu, mut ko ja Dios 'yana'amunu du'un tu mdukni'ixuty. 19 Mnayjya'ap ko tų'ajtun xyñjawu wi'ixu wiints xyñ'umo'oy xytyu'umo'oyut es wi'ix xykyujaj xykyudu'xut ja di'ibu jadijtp kubi'its ku'ook, 20 es wi'ix xy'uwij xykyajxwíjut ja di'ibu kyaj tjagyúkuđu, es wi'ix xya'axpúkut ja unaku'unk mut ko xymyudaty ja tų'ajtun es ja wijy'ajtun ma Diosu 'yana'amun. 21 Pes éxtam mij mya'axpejkyry ja wiinkruty, ¿ti ko mganayya'axpékyuty mij ku'am? Mij mjunaamp ko kyaj nma'tsam, ¿es mma'tsp mij? 22 Du'un mjuna'añ ko kyaj nyajtugo'oyam ja pujk úkanu wyindsu'kan, ¿es myajtugeery mij? Mij m'axtijpy ja agojwinnáx, ¿es tii, mme'tsypy ja oorų es ja platų di'ibu ijtp agojwinnáx tsyajtugótyu? 23 Mdukmaj mdukpátų ko xymyudaty ja Diosu 'yana'amun, per kyaj xykyudyúñ, es du'un kyaj xywyindsu'ųđu Dios. 24 Pes ja Diosu jyaabyajtan du'un jyuna'añ: “Di'ibu kyaj 'yisraelítuty myđugoodyų ja Dios mut miitskyųxmuty israelítuty.”

25 Tų'ajtanu'u ko myajtsíky waanu ma ja myedyųk'ajtun*, mdu'unxųp oynu'anun pun mgyudyimpy ja Moisesu 'yana'amun. Per pun kyaj xykyudyúñ, du'un éxtamxųp mgadim'yajtsųjkrų waanu. 26 Es pun di'ibu kyaj 'yisraelítuty es kyaj tsyíkyuty waanu, es

* 2:25 IX Lukus 1:59.

p̄n kyuydyiimpy ja Dios̄ 'yana'am̄n, d̄u'n ja Dios̄ pyajta'agyaty éxt̄m̄x̄ȳp̄ t̄u yaĵtsíky. ²⁷ Di'ib̄u pyadiimpy ja Dios̄ 'yana'am̄n oȳu naty kyatsíkyuty waan̄u mā ȳu yedyujk'ajt̄n, ja'a n̄ujx̄ dyajniḡux̄e'eky ko pekym̄ȳm̄t̄ mij ja'agyujxm̄ ko kyaj xykyuydyúñ ja ana'am̄n oy xyjam̄dajtr̄p̄ k̄x̄j̄a'aȳ es mjatsiky'ajtr̄p̄ waan̄u. ²⁸ Kyaj nik̄ujxy ja ja'aȳ 'yisraelit̄u'att̄u ko yaĵtsíky waan̄u mā ȳu yedyujk'ajt̄n es̄u iĵxw̄u'am̄n wȳu'm̄m̄t̄ mā nini'x̄, ²⁹ ja'agyujxm̄ ja ja'aȳ t̄ay'ajt̄n 'yisraelit̄u'att̄u p̄n wi'ix̄ ja 'yaā jyót̄aty, p̄n̄u iĵxw̄u'am̄n mȳdajtt̄p̄ di'ib̄u ja Esp̄irit̄u Sant̄u p̄j̄t̄á̄k̄x̄d̄p̄, kyaj tyim̄ja'agyujxm̄aty wi'ix̄ ja ana'am̄n jȳna'añ. P̄n p̄n̄ mȳdajtypy ja iĵxw̄u'am̄n 'yaājót̄y jyodoty, ȳu' d̄u'n ja Dios̄ myujja'ap̄, kyaj ȳu'udȳu ja'aȳuty.

3

¹ Pes, ĵti m̄aj'ajt̄n mȳdajtypy ko n'israelit̄u'ajt̄m̄? ĵMȳdajtypy ja Dios̄ waan̄u ni'iḡub̄u kunu'x̄n m̄t̄ ȳu'uj̄ty? ĵTii mȳdajtypy ja m̄aj'ajt̄n ko nyajtsujk̄m̄ waan̄u? ² Ja'a. Oytyim̄ wi'ix̄ tsooty. Pes ja jawyimb̄u, Dios̄ tyukm̄u'awdajt̄u m̄t̄ ja israelit̄u ja'aȳuty es myoodȳu ja Dios̄ kȳu'am̄ ayuk. ³ T̄ay'ajt̄n ko nimaȳ ȳu'uj̄ty kyaj tkuydyuund̄u. ĵTii m̄baat̄ n̄j̄na'añ̄m̄ ko m̄t̄ ȳu' ja Dios̄ kyaj tnakykyuydyuna'añ̄ di'ib̄u kyajx̄? ⁴ ĵNi wi'ix̄ tsoo d̄u'n ngawinm̄a'añ̄byát̄m̄! Oy nid̄agekȳu ja ja'aȳuty jya''andákr̄d̄u, Dios̄ ni na'ā d̄u'n tkatúñ. Ext̄m̄ jȳna'añ̄ ja Dios̄ jyaaybyajt̄n:

Ñija'ad̄p̄ ja ja'aȳuty ko 'yawa'k̄p̄ di'ib̄u mgajxyry,

kyaj pán jyuna'anat ko kyaj xypyayo'oy tųy'ajtun mat.

⁵ Per pán yu n'axuk'ajtun'ajtam nya'ijxum ko Dios tyiimpy ja tųy'ajtun, ¿wi'ix njuna'anum? ¿Tii mbaat njuna'anum ko kyaj Dios ttuñ di'ibu kyaj pyaadyuty ko xytyukkumudo'omu? (Du'unuts ngaxy éxtum naaguty kyajxtu.) ⁶ Ni wi'ix tsoo mbaat du'un ngajuna'anum. Ja'a ko pán ja Dios kyaj ttuñ éxtum pyaadyuty, ¿wi'ix mbaat ttukkumudoj ja naxwíndu ja'ayuty?

⁷ Pán wjtsu du'un andakp es ñiguxu'ugut ko Dios tyiimpy kyajxypy ja tųy'ajtun esu du'unu ja'ay ni'igu oy ja Dios t'awdátut, ¿wi'ix mbaadu Dios xytyudyúñuts éxtumu pojpu ja'ayun? ⁸ ¿Ti ko ngajuna'anum?: “N'oktu'unum ja axukpu es du'un pyudsámut oy.” Tam naagudyu ja'ay xyñiwaambéyuts nanatuku kots nduk'uxpekyu tyaadu. ¡Wa'an ja Dios ttųydyúñuty éxtum ñitákuty!

Nidugekyu dsajtam ja peky xytyukka'am

⁹ Pes, ¿ti mbaat njuna'anum ko n'israelitu'ajtam? ¿Mbaat n'oybyudsu'umum mat ja Dios kudiinum ja di'ibu kyaj 'yisraelítuty? ¡Ni wi'ix tsoo! Pes tu nduk'ixtu ko di'ibáty israelítuty es di'ibáty kyaj 'yisraelítuty, nimajtsk pékyuty xymumadáku ja pojpu. ¹⁰ Tyaadu du'un di'ibu myadyakypy ja Diosu jyaaybyajtan ko jyuna'añ:

Kyaj jaa ni tu'ugu ja'ay di'ibu jiky'ajtp tųy'ajtun mat,

¹¹ kyaj jaa di'ibu wyinma'añ'ajtypy ja Dios es tkuydyuna'añ di'ibu tsyejpy ja Dios.

¹² Nidugekyu ja'ayuty jyudittu wiink nu'u wiink tu'u es tu ñayyajtugóyudu.

Kyaj jaa pán di'ibu tyiimpy ja oybyu,

ni je'eyu tu'uk.

¹³ Mā yo'kjútaty pyudsemy ja axuk ayuk, éxtam pyudsemy ja xu'kunu axukpu mā yu o'kpu di'ibu tu mya'tnu ko nya''awátsum mā 'yity, mādu ya'anaty 'yanda'aktu.

Yu 'yayuk du'un éxtam ja awa'andsa'añ xyuwat.

¹⁴ Yu 'yaa ujts mūt ja ko'oygyajxy tsaatsykyubétyru.

¹⁵ Kyaj tpekyjyáwudu ko yajja'ay'ooktu;

¹⁶ es oytyim maaty ñujxtu,

yajka'adup ja ayo'on esu tugo'oyun mūt ja wi-inkpūty,

¹⁷ es je'eyu t'uxtā'aydyu ja tsip.

¹⁸ Kyaj Dios ttsu'ugudu.

¹⁹ Mugu'ugítaty, tugekyu di'ibu wu'ump jaaybyéty mā ja Diosu jyaaybyajtun, myadyakypu púnaty ijttap ana'amun patku'uy, es du'un amoñu 'yittat nidugekyu ja'ay ko Dios pyayo'oyudut ja'agujxm ko tijaty ttuun tkajxtu. ²⁰ Paaty ni pán kyawe'emy oy mūt ja Dios mūt ko tjakuydyuna'añ ja 'yana'amun. Pes ja Diosu 'yana'amun ja'a tyiimpy es xyajnidu'xum ko udsajtum situy pojruja'ay'ajtum.

Mubujkangujxm yajpaada'añ ja nitsokun

²¹ Per tyamu Dios tu xtyuk'ijxum wi'ix oy nwu'amum mūt ja Dios kyaj ana'amangujxm. Ñikajxpejtyru yu'u ja Moisesu 'yana'amun es ja Diosu kyugajxputy, ²² mūt ko oy wu'umdu mūt ja Dios nidugekyu di'ibáty myubujktap ja Jesukristu éxtamu Yajnitsókpu. Kyaj win'ixy wingexy tkupeky. Oy yu'ujaty ja israelítaty o kyaj yu'ujaty, ²³ ti'igyū yu'u, mūt ko nidugekyu tu pyekytyundu

es du'un tu tmujagamga'aktu ja Dios. ²⁴ Peru Dios, ma yu myuj may'ajtan di'ibu ja'ay tu'unxup, ñayajk ja Jesukristu éxtumu windsu'kun es oy nwu'amum mat ja Dios. ²⁵ Pes ja Dios yajk ja Jesukristu es ttam dyókut ja ñe'pyñ ma ja kruuzun es du'un tkubat tkumadówat nidugekyu ja naxwíñudu ja'ayudyu pyojpu. Es ko n'axájum ja Jesukristu éxtumu Ya-jnitsókpu, Dios jyo'odsup ja nbojpu'ajtam. Yu Jesukristu wyindsu'kun ya'ijxup ko Dios ttuñ mat ja tuj'ajtan ko oy nwu'amum ja'a maut. Ma'xtujkun maut xytyukninajxum ja pojpu di'ibu naty tu ndu'unum. ²⁶ Dios yajnide'xypy es tyiimpy mat ja tuj'ajtan ko oy wye'emy mat ja ja'ay di'ibu myabujktap ja Jesús.

²⁷ Pun du'un, ¿ma net ja ja'ayudyu myuj pyáttanu? ¡Ni ma! ¿Tigyujxm? Ja'agyujxm ko ja'ay wyu'umdu oy mat ja Dios ko tmbaktu ja Jesukristu, es kyaj ja'agyujxm ko tkuydyundu ja ana'amun. ²⁸ Du'un yajnijáwu ko mabujkungyujxm ja ja'ay oy wyu'umdu mat ja Dios es kyaj jya'agyujxmty wi'ix ja ana'amun jyuna'añ.

²⁹ ¿Ti israelitu ja'ayudyu je'eyu ja Dios ja'ay'ajtap? ¿Ti kyaj nandu'un ja Dios tja'ay'áty púnuty kyaj 'yisraelítuty? Nandu'un di'ibu kyaj 'yisraelítuty. ³⁰ Pes ta ti'igyu je'eyu Dios, es yu'u myutwe'empy oy mat yu israelítuty di'ibáty myabujktap ja Jesukristu, es nandu'un oy wye'emy mat ja di'ibáty kyaj 'yisraelítuty di'ibáty nandu'un myabujktap ja Jesukristu. ³¹ Punu du'un, ¿njo'tsum ja ana'amun ko n'axájum ja Jesukristu? ¡Ni wi'ix tsoo! Ni'igu du'un n'aktimnikajxpajtam ko oy ja ana'amun.

4

Di'ibū Abraan oj dyaky éxtumū ijxpajtūn

¹ ¿Wi'ixū dū'un ko yū n'apteety'ajtum Abraan oj wye'emy oy mat ja Dios? ² Pūn oy wye'emy mat yū'ūgyūjxm yū oybyū tyu'unūn, pes myūdajtypy wi'ix tsoo myūj pyaadūt. Per tim tūy'ajtūn ko kyaj tmūdaty ti mūut myūj pyaadūt Dios wyindum. ³ Pes ja Diosū jyaaybyajtūn jyūna'añ: “Abraan myūbūjk ja Dios, es paaty oj oy wye'emy mat ja Dios.”

⁴ Nnija'am ko yū tuumbū pátūp ja myūju'uñ di'ibū tū tnidūñ, kyaj dū'un yajmo'oy éxtumū may'ajtūn.

⁵ Ni'igū, ja ja'ay di'ibū ja Dios myūbūjktūp, ja Dios di'ibū kyaj tpekyryūjta'aky ja pekyjya'ayūty, Dios oy wye'emy mat tadū ja'ayūty ja'agyūjxm ko myūbūkūdū. ⁶ Tyāādū dū'un di'ibū Davit jūnán ko jotkujk ja ja'ay pūn oy wū'ūmp madū Dios myūbūjkūngyūjxm es kyaj jya'agyūjxmūty di'ibū ja ja'ay tyiimpy. ⁷ Dū'ūnū Davit jyūnāñ:

Jotkujk di'ibátyū Dios tū mya'xūty ja pyojpū,
di'ibáty yajninajxp ja pyeky,

⁸ jotkujk di'ibáty ja Dios kyaj pyūjta'agyūty éxtumū
pojpu ja'ayūn.

⁹ ¿Tii yū tyādū jotkujk'ajtūn yū'ūyū yajmo'oyaamp ja di'ibáty tū yajtsúktū waanū mā yū yedyūjk'ajtūn, o nandū'un yajmo'oyāndūp di'ibáty kyaj tsyíkyūty? Pes nan yajmo'oyāndūp di'ibáty myūbūjktūp ja Dios oy kyatsiky'ajtrūdū. Mat ko tū n'okmadyákūmbū éxtūm ja Diosū jyaaybyajtūn jyūna'añ ko mat ko Abraan tmūbejky ja Dios, paaty oj oy wye'emy mat ja Dios. ¹⁰ ¿Per nā'a dū'ūnū Abraan oj wye'emy oy mat ja Dios? ¿Tii mā naty tū yajtsíkyū, o mā naty kyajnūmū?

Kyaj 'yókuty, jaa mā naty kyajnum yajtsíky. ¹¹ Pes jawyiinu Abraan tmabejky ko Dios tkuydyuna'añ di'ibu naty tū twanda'aky, paadyu Abraan oy wye'emy mat ja Dios. Es extu óknumu du'un ja Dios t'anmaay ja Abraan es yajtsúkut waanu éxtumu ijxwu'umun ko Abraanu naty oy oj wye'emy mat ja Dios. Paaty mbaat njuna'anam ko yu Abraan yu'u du'unu 'yartujkuty nidugekyu di'ibáty myubujktap ja Dios oy naty kyayajtsujkpu. ¹² Esu Abraan nandu'un 'yartujk'átudu nidugekyu israelítuty di'ibátyu naty tū yajtsúktu waanu es nandu'un myubujktap ja Dios éxtumu Abraan tmabejky mā naty kyayajtsíkyñum.

Mubujkngujxm kya'pxy ja wandakun

¹³ Pes ja Dios tyukwandak ja Abraan es ja tyump 'yaadsuty ja naxwiñdu di'ibu yajmo'oyándap éxtumu kyuma'añaty. Pes du'unu tyaadu yajwandáky kyaj jya'ajuty mat ko Abraanu naty tū tkuydyuñ ja ana'amun, ja'a du'un mat ko tmabejky ja Dios. Paaty oj wye'emy oy mat ja Dios. ¹⁴ Pes pun ja Dios tū naty twanda'aky ja kyunu'xun yu'uy mat di'ibáty kyuydyuundap ja 'yana'amun, pes ja Diosu wyandakun ni tiixup tkatsooty, mat ko ni pún mbaat tkakuydyuñ, es nanagoobu nmubujkamxyup. ¹⁵ Pes ja di'ibáty kyaj tkuydyundu ja ana'amun, pátup ja tyudyu'unanu Dios; es mā kyaj jyaaty ja ana'amun, kyaj mbaat yajpekumyo'oydyu ja agujxm ko tkakuydyundu.

¹⁶ Es du'un xytyuk'ijxum ko nmudajtum ja wandakun di'ibu Dios myooy ja Abraan ja agujxm ko nmubujkam ja Dios éxtumu Abraan tmabejky. Dios xykyunu'xum namay'ajtun, kyaj

yu'uyaty je'eyu di'ibu yajmooydyu ja ana'amun. Paaty mbaat njuna'anum ko Abraan yu'u du'un aptajk ma nidugekyu di'ibaty myubajktap ja Dios. ¹⁷ Tyaadu du'un di'ibu myadyakupy ja Diosu jyaaybyajtun: “Ujtsuts mij tu nbujta'aky éxtumu u'unkteety ma may ja naxwíñudu.” Esu tyadu wandakun tsobatp mat ko Dios ku'am pyujták, ja Dios di'ibu yajjikupyekupy ja o'kraty es tkojy di'ibu kyajnum 'yity.

¹⁸ Es oy kuxhe'ky ko kyaj mbyaaduty, Abraan myubajk ja Dios es du'un 'yaptajk'átudu mayñaxwíñudu. Du'un éxtum ja Diosu naty tu 'yanu'umxuty: “Yu mdump m'aadsuty jyantsymáyut.” ¹⁹ Abraan myubajk ko Diosu naty tkuudyuna'añ yu wyandakun oy ja Abraan naty tudajnu mugo'px jumajtun es jya'ajunap ko kyaj 'yok'u'unkprátnat, mat ko mujja'ayñ ni'igu mat ja ñudo'oxy Saaru. ²⁰ Abraan kyaj oj tmu'amajtsk tmajotmajtsku di'ibu Dios wyandak, waanu ni'igu t'aktimmabejky es oj ja Dios tmujjáwu. ²¹ Pesu Abraan tim tuya'ajtunu naty tudaty ko mat ja myak'ajtunu Dios kyudyunaambyu naty di'ibu wyandak. ²² Paadyu Dios oj oy wye'emy mat ja Abraan ja'aguyxm ko tmabejky.

²³ Ko ja Diosu jyaaybyajtun juna'añ: “Abraan myubajk ja Dios, es paaty oj oy wye'emy mat ja Dios”, tyaadu kyaj oj yajkuxja'ay mat yu'uyu Abraan; ²⁴ yajkuxjaay nandu'un mat udsajtamgyujxm di'ibu nmubajkum ja Dios di'ibu yajjikupyajk ja Nindsun'ajtam Jesukristu ko 'ye'ky. Paaty nandu'un udsajtam nwan'umam oy mat ja Dios. ²⁵ Jesús yajkuyajk es 'yoogat mat udsajtum

nbojpru'ajtum, es óknam jyikyryejky es du'an oy nwa'umum mat ja Dios.

5

¹ Es mat ko oy nwa'umum mat ja Dios ja'agyujxm ko nmabujkam, agujk jotkujk n'ijtam mat ja Dios Jesukristukujxm. ² Es mada tyada myay'ajtana Jesukristu oy xyajpudsu'umum mat ja Dios mat ko n'axajam éxtamu Yajnitsókra, nxondakam tyam mat ko Jesukristu xymuutnuxa'anam es n'ijtam Dios wyindum. ³ Es kyaj yu'ujaty je'eju ndukxondakam, nandu'an ndukxondakam ko n'ayo'om njottugo'oyum, mat ko nnija'am ko nmamadakam ja ayo'on, yu'u xymyo'oyum ja ma'xtujkan; ⁴ es ko nmamadakam ja ayo'on mat ja ma'xtujkan, nwa'umum oy mat ja Dios; es ko nwa'um oy mat ja Dios, jotkujk n'awijx njajp'ijxum ja xuu ko Kristu myinat; ⁵ es ko jotkujk n'awijx njajp'ijxum ko Kristu myinat, nnija'am ko kyajm Dios xywyin'u'anum, ja'a ko Espiritu Santakujxm ja tsy-ojkan tpujtaky ma njot'ajt nwinma'añ'ajtam.

⁶ Pes ma naty tu nnitugo'oyunu mat ja pojru es ni wi'ix tsoo mbaat nganayyajnitsókum udsajtam ku'umaty, net ja Jesukristu 'ye'ky mat ja'agyujxmu pojru ja'ayaty ko myiñ jyajty ja tiempu di'ibu Dios tu tpujta'aky. ⁷ Du'an jajtp ko tu'ugu ja'ay tku'eeky jatu'ugu ja'ay di'ibu jiky'ajtp tau'ajtan muut. Wa'anu da es jantsy apenu yajpaadat pun tku'oogat tu'ugu oyjya'aybyu. ⁸ Peru Dios xytyuk'ijxum ko ni'igu xytsyojkam, mat ko Jesukristu oj xykyu'o'kam maanumu naty nbojruja'ay'ajtam. ⁹ Es mat ko Jesús tteemy dyejky ja ñe'pyñ ma ja kruuz esu

du'un oy tɛ nɔw'uɔmɔm mɔt ja Dios, waanu ni'igɔ xyajnitso'oga'anɔm mɔ ja tɛydu'unun di'ibɔ Dios myo'oyaampy ja pojpu ja'ayɔty. ¹⁰ Ja'a ko maanɔm naty nnaɔmyɔdsip'ajtɔm mɔdu Dios, Dios xɔpyɔjtákɔm agujk jotkujk mɔt yɔ'u kɔ'uɔm mɔt ko 'ye'ky ja 'yU'unɔ Jesukristɔ, waanu ni'igɔ tyam xyajnitso'oga'anɔm mɔt ko Jesús jyiky'aty es tyam n'ijtɔm agujk jotkujk mɔt yɔ'u. ¹¹ Per kyaj yɔ'uɔyduɔ tyaaɔdu je'eyɔ, nandu'un n'ijtɔm xi'iky xoñ mɔt ko Dios xɔpyɔjtákɔm éxtɔm myɔtnaɔmyaayɔbɔ mɔt ja'agyɔjxm di'ibɔ ja Nindsɔn'ajtɔm Jesukristɔ tɛ ttuñ mɔt ɔdsajtɔmgyɔjxm.

Adán esɔ Kristɔ

¹² Du'un éxtɔm tu'uk je'eyɔ ja ja'ay kyaj tɔmɔdooy ja Dios es mɔdu tyaaɔdu pojpuɔyɔjxm tsyondaky ja o'kɔn, pɔaty nidɔgekyɔ ja ja'ayɔty 'yooktɔ, mɔt ko nidɔgekyɔ pyojpɔtuundu. ¹³ Mɔt ko kyajɔm ja Moisés t'axajɔ ja Diosɔ 'yana'amɔn, taa natyɔ pojpuɔty yɔ naxwiiñ. Per kyajɔ ja'ay tkakuyduundu ja ana'amɔn mɔ ana'amɔn kya'ity. ¹⁴ Per oy jyadu'unɔty, o'ktɔ ja ja'ay ko Adán jyiky'ajty extɔ ko ja Moisés t'axajɔ ja ana'amɔn, oy tkakuyduundu tu'ugɔ ana'amɔn éxtɔm ja ana'amɔn di'ibɔ yajmooy ja Adán, di'ibɔ yajtukm'ijxkiɔxyɔ ja di'ibɔ minaaamp.

¹⁵ Per kyaj tyi'igyɔty, mɔt ko ja may'ajtɔn di'ibɔ Diosɔ ja'ay tyuunɔp, kyaj dyɔ'uɔnɔty éxtɔm ja peky di'ibɔ ja Adán tyuun, per ni'igɔ myáɔty ja may'ajtɔn di'ibɔ Dios tyuun Jesukristɔkyɔjxm esɔ du'un mayjya'ay ttuk'óyɔɔt. ¹⁶ Jatuk peky wi'ix ko kyaj tyi'igyɔty ja may'ajtɔn di'ibɔ Dios

tyiimpy mādū ja'ayaty es ja peky di'ibū Adán tyuun. Mūt ko tu'ugū ja'ay pyekykya'ay, nidūgekyū ja'ay wyū'ūmdū pekyoty; es ko mayjya'ay ni'igū pyekytyuundū, net jatu'ugū yedyūjk myiĩ di'ibū mūt ja'agyūjxmū ja'ay oy wyū'ūmdū mūt ja Dios. ¹⁷ Nidūgekyū ja'ay 'yooktū mūt ko tu'ugū yedyūjk pyekytyuun, per ni'igū māj ja may'ajtūn di'ibū Dios tyiimpy mādū ja'ayaty, namay'ajtūngyūjxm wyū'ūmdū oy mūt ja Dios es tmūdattū ja jiky'ajtūnū winū xūū winū tiempū mūt yū'ūyū tu'ugū ja'ay, Jesukristū.

¹⁸ Pes éxtūmū Dios tpekymyooy nidūgekyū ja'ay ja'agyūjxm ko tu'ugū yedyūjk pyekytyuun, nandū'ūn ko jatu'ugū yedyūjk tūy'ajtūn ttuun, dū'ūn mbaat ja ja'ay oy wyū'ūmdū mūt ja Dios es tmūdattū ja jiky'ajtūnū winū xūū winū tiempū. ¹⁹ Mūt ko éxtūmū mayjya'ay pyekytyuundū ja'agyūjxm ko tu'ugū ja'ay ja Dios tkakajxykyupejky, nandū'ūnū mayjya'ay wyū'ūmdū oy mūt ja Dios ja'agyūjxm ko jatu'ugū yedyūjk ja Dios tkajxykyupejky.

²⁰ Ko Dios tmooy ja Moisés ja ana'amūn, ni'igū ja'ay ttunandū ja pojŗū. Es ko oj myūj myayū ja pojŗū, ni'igū oj myūj myayū ja may'ajtūn di'ibū Dios tyiimpy mūt ja ja'ayaty. ²¹ Es dū'ūn éxtūm pojŗūkyūjxmū ja'ay 'yooktū, nandū'ūn myūjtak'adū'ūtsy ja Diosū myay'ajtūn ko ja'ay oy wye'emy mūt ja Dios es yajmo'oydyūt ja jiky'ajtūn winū xūū winū tiempū Nindsūn'ajtūm Jesukristūkyūjxm.

Eeky ma ja peky; jiiiky ma ja Kristu

¹ Pes, ¿ti net ndu'unum? ¿Tii n'akpojputu'unum es du'un ja Dios xytyu'unxum waanu ni'igu ja may'ajtanu? ² ¡Ni wi'ix tsoo! Du'un n'ijtum éxtumu o'krum ma ja peky. Pes, ¿wi'ix mbaat yu o'krum pyojputúñ? ³ ¿Ti kyaj xyñijáwudu miidsaty ko ndi'igum mat ja Jesukristu ko nnubajtam, nandu'un ndi'igum ja'a muut ko 'ye'ky? ⁴ Ko nnubajtam, du'un n'ijtum éxtum ti'igum n'o'kum mudu Kristu es ti'igum mat naxtujkam, es du'un éxtumu Kristu jyikypyejky Dios Teety myaj'ajtungyujxm, nandu'un njiky'ata'anum wa'ats, kyaj n'okjiky'ajtanut axuuk éxtum ijtyan.

⁵ Mat ko pan tu n'o'kum ti'igum mat yu'u, ti'igum mat yu'u njikyryujkam. ⁶ Es ko n'ijtum éxtum n'o'kum ti'igum mat ja Jesukristu ma ja kruuz, ja'agyujxmu du'un n'ijtum es nganakypyejkytyu'unum, kyaj ja pojpu nnakymyudu'unum éxtum ja ja'ayu wyindsán tmadúñ. ⁷ Ja'a ko ma pan 'yeeky, ta tnike'eky ja pojpu. ⁸ Es mat ko tu n'o'kum ti'igum mat ja Jesukristu, n'okmubujkam ko nandu'un njiky'ajtam mat yu'u ti'igum. ⁹ Nnija'am ko Jesukristu tu jyikypyejky, ni na'a kyanaky'ooga'añ, kyaj ja o'kun ja muk'ajtan t'okmudajnu es myamada'agudut. ¹⁰ Pesu Jesukristu 'ye'ky je'eyu tugekyu winu xu winu tiempu es tkubejty tkumadooy tugekyu ja naxwíñudu ja'ayudyu pyojputy, es tyam jyiky'aty ja Dios 'yoy'ajtungyujxm. ¹¹ Nandu'un nayjyáwudu miits éxtumu o'kruty ma ja pojpu, es du'un éxtum tu mjikyryuktu ti'igum mat ja Jesukristu

es xywyndúndut ja Dios.

¹² Katu miits mnayyákadu es ja pojru m'awindumbákadut es mdukmunajxadut ja jiky'ajtun axukpu. ¹³ Katu xyajtúndu yu mnini'x mgubajkuty éxtamu tyuumbajn ja ka'oybyu es du'an mduktúnadut ja pojru. Nik oy naygyuyákadu amumdu'uk jot ma Dios éxtamu di'ibáty tu jyikyryaktu, es yajtúndu mnini'x mgubajkuty éxtamu ja Diosu tyuumbajn, es du'an mduktúnadut di'ibu yu'u tsyejpy. ¹⁴ Mut ko ja pojru kyaj xywyindsun'áttut miidsuty, mut ko miidsuty kyajru ana'amun mya'ítadu, yu'u sitay ja Diosu myay'ajtun.

Punaty mynduundur ja ka'oybyu

¹⁵ Pes mut ko tyam n'ijtám madu Diosu myay'ajtun es kyajru ana'amun xyñakyya'ijtám, ¿ti net n'aktu'unam? ¿Tii n'akrojputu'unam? ¡Ni wi'ix tsoo! ¹⁶ Pes jaygyúkadu miidsuty. N'okpajtakam éxtam tu'ugu ijxpajtun. Ko pun ñayyákadut tmadúnut jatu'ugu ja'ay, pes tuumbu'ajtabu tadu ja'ay. Nandu'unu du'an miidsuty, pun mbanajxtur ja pojru éxtam ja ka'oybyu ttseky, pes yu'u mduumbu'ajtadur ja ka'oybyu. Per pun mduundur miidsuty di'ibu ja Dios tsyejpy, mDiosmaduundur miidsuty. Pun mmaduundur ja ka'oybyu, mbátadur ja o'kan. Per pun mmaduundur ja Dios, mjiky'áttur tay'ajtun mut. ¹⁷ Per yajja'aygyudákr ja Dios, mut ko oy miidsuty tanyur mduumbu'átadu ja ka'oybyu es xytyuundu ja peky, tyam tu xy'axájadu ja xprujkan di'ibu myajmooydyu es mguydyuundur mut winu mjot éxtam ja Diosu myuduumbuty. ¹⁸ Mbaat

njana'anum ko ma miidsuty oj myajpekymya'xtu, net oj mnaybyjta'agudu Diosu myuduumbuty es du'un mjiky'attat tuj'ajtun muut. ¹⁹ Kajxpuudu du'un wa'ats esuts oytyim panaty xyjaygyukaduts. Tuuyup miits mnaygyuyajkudu ma ja axuk'ajtun es ja pojpu extumu ka'oybyu myuduumba, es mjiky'ajttu axuk; per tyam nayyakudu amumdu'uk jot ma Dios extumu myuduumbuty, es mjiky'attat tuj'ajtun muut, du'un extumu Dios ttseky.

²⁰ Ko miidsuty ijty mduumba'atudu ka'oybyu es mduktunudu ja axukpu, ni xykyatuundu kwentu di'ibu naty oy. ²¹ Pes, zti mbujk mbattu ma tadu jiky'ajtunu axukpu?, ko extu mdsodyuundur ko xyjamyatstu. Pesu tyaadu du'ambu jiky'ajtun yajmiimpy ja o'kun. ²² Per tu miits myajpekymya'xtu es tu myajpujta'aktu Dios mduumbuty. Es mut ko tu mnayyakudu amumdu'uk jot es mjiky'attat extum ja Dios ttseky, yu'u mmo'oyudur ja jiky'ajtunu winu xu winu tiempu. ²³ Pes yu pojpu situy yajkupy ja maju'uñ, esu tadu maju'uñ yu'u du'un ja o'kun; per Dios nade'uñ dyaky ja jiky'ajtunu winu xu winu tiempu mut ja'agyujxm Nindsun'ajtam Jesukristu.

7

Kasaadu ja'ayuty extumu ijxrajtun

¹ Mugu'ugitaty, miidsuty yajxon xyñijawudu ja Diosu 'yana'amun. Mnija'adur ko ja ana'amun je'eyu dyajkutiky ma ja'ayun maanum jyiky'aty ja ja'ay.

² N'okpəjtákum, də'un ja ana'amən jyuna'añ ko tu'ugə kasaadu toxytyujk ti'igyə 'yity mədu ña'ay maanəm ja ña'ay 'yakjiky'aty; per pən o'kp ja ña'ay, wə'ump awa'atstúm ja toxytyujk es trúkət ja wiinkpə yedyujk. ³ Paaty, pənə tyadu toxytyujk nayaajkəp mət jatə'ugə wiinkpə yedyujk maanəm 'yakjiky'aty ja ña'ay, yajtəgeepy ja pəjk úkənə wyindsə'kən; per pən o'kp ja ña'ay, kyaj dyajtəgóy ja pəjk úkənə wyindsə'kən ko wiinkpə yedyujk tpeky.

⁴ Nandə'un miits məgu'ugítaty, də'un miits m'ittə éxtəmxyəp m'ooktə mə ja ana'amən es mdi'igyədət mət jatə'ukpə, ja'a njəna'anəm mədu Kristə di'ibə jikyryujk ko 'yok'e'ky. Də'un ttuun es njiky'ajtəm də'un éxtəmə Dios ttseky. ⁵ Mət ko maanəmə naty ndu'unəm di'ibə nnini'x'ajt ngubajk'ajtəm tsyejpy, net ja ana'amən oj xyjot'yujxəm ko pojrpə yə'ə di'ibə naty ndu'unəm, es ana'aməngyujxm ja pojrpə je'eyə ni'igə oj xy'aktuktuna'anəm ja axəəkəp es xytyuknimi'inəm ja o'kən mət ko də'un n'adátšəm. ⁶ Per tyam, mət ko tə n'o'kəm mət ja Jesukristə es tə n'awa'atšpədsə'amənə mə tadə ana'amən, kyaj nnakymyədu'unəm ja Dios mət yə'əyə ko nguudyuna'anəm ja ana'amən jaybyety, nmədu'unəm ja Dios mət ja njot'ajt nwinmə'añ'ajtəm éxtəm ja Espírítə Santə xytyukni'ijxəm.

Peky di'ibə ijtp mə'əjn

⁷ Pes, ¿mbaat njəna'anəm ko ja ana'amən yə'əjaty ja pojrpə? ¡Ni wi'ix tsoo! Tadə ana'aməndsə də'un tə xytyuknijawə ti dən

pojpru'ajtp. Kooxyubū tadū ana'amun tū kyajunā'añ: "Katū xy'adseky di'ibū wiinkrū jya'a'ajtypy", kyajxyupts uĵ tū nnijawū ko dū'un pyojpṛaty ko ndsojkūm di'ibū wiinkpṛaty myudajttṛ. ⁸ Per kots tū nnijawū ja ana'amun, ja pojprats tū xymyo'oy tugekyū oytyim di'ibū axuk winmā'añty. Pes ko ja ana'amun kya'ity, kyaj ja pojprū ti muk'ajtūn tmṛdaty. ⁹ Ijt tu'ugū tiempū mats njiky'ajty ni nganija'ajuts ja ana'amun. Per kots oĵ nnijawū ja ana'amun, net ja peky xytyuk'adsejkyuts ja axuk'ajtūn esuts xyajwe'emū éxtmxyupts n'eeky. ¹⁰ Ja ana'amun di'ibū Dios yajwū'am es uĵ nnijáwut wi'ixuts njiky'átut winū xūū winū tiempū, mṛt ja'agyujxm ja ana'amun uĵ nyajpṛjta'agyuts esuts nbaadut ja tyudyu'unūnū Dios. ¹¹ Mṛt ja'agyujxm ja ana'amun ja pojprū tṛaty wi'ixuts xywyin'ūnūnū esuts uĵ xyajwe'emū éxtmxyupts eeky n'ity.

¹² Tyaadu dū'un xytyuk'ijxūm ko tyadu ana'amun tyu'ajtūnūty, wya'adsuty es 'yóyuty. ¹³ ¿Per tii, kyaj dū'un jyaty ko di'ibū dū'un oy tū tyugatsy axūuk es tṛts xya'eeky? ¡Ni wi'ix tsoo! Ja pojprū dū'un di'ibats tū xya'eeky, es mṛt yū ana'amun xytyuknija'ajuts ti dūn ja pojprū, mṛt ko mā yū ana'amun yajnijáwū ko jyantsy'axūugadyū tadū pojprū.

¹⁴ Nnija'am ko tadū ana'amun yū'u yajk ja Dios, per pekyjya'ayuts uĵ, dū'unats uĵ n'ity pekyoty éxtm tu'ugū ja'ay di'ibū niteeky 'yity. ¹⁵ Kyajts nnijawū pūn tits xyajjtp; kyajts nduñ di'ibats ndsejpy, ni'iguts nduñ di'ibats kyaj njatunā'añ. ¹⁶ Per pūn ndiimbyuts ja di'ibats kyaj

njatuna'añ, n'xkajpyuts ko yu tadu ana'amun 'yóyuty. ¹⁷ Es d'uun kyaj nnaky'ujsaty di'ibu kyaj tmumudoy ja Diosu 'yana'amun, ja'a d'uun ja pojru di'ibu dun ijtr ma ujun. ¹⁸ Nnija'abats yajxon ko ma ujun, pojru ja'ay, kyaj ni ti di'ibu oy, ja'a ko njatunaambyuts di'ibu dun oy, per kyajts nmumada'aky. ¹⁹ Maaxuyr jyapaadyuty ndunudats ja oybyu éxtumts njadsekyun, ni'igats n'aktúñ ja axukru di'ibats kyaja'ijty njatuna'añ. ²⁰ Paaty kyaju dun 'yujtsaty di'ibu dun tyiimpy ja axukru, yu pojru dun di'ibu ijtr ma ujun, yu'u dun tyiimpy ja axukru.

²¹ Di'ibats xyajtr, ko njatuna'añats di'ibu oy, per jam ja pojru mats uj. ²² Yu njot nwinma'añats kyupejkyru amumdu'uk jot ko 'yóyuty ko ja Diosu 'yana'amun jyuna'añ di'ibats ndunur, ²³ per taa mats uj n'ity tu'uk di'ibats xymudsip'ajtr. Yu pojru yu'ats xytyuknimiimp ja axuk winma'añ, esu tyaadu tsyiptundu di'ibats uj nnija'ap di'ibu oy, es d'uunats xymudaty éxtumu tsimyjya'ayun, es xytyukmudúñats agwanu ja pojru.

²⁴ ĩPuroobu uj mat yu'ugyujxm tugekyu tyaadu! ĩPants xyajnitso'ogur ma tyadu nini'x di'ibu tu yajtuknikajxpréty ja o'kunu? ²⁵ Yajja'aygyudákr ja Dios ko jyaaty ja nitsokun mat yu'ugyujxmu Nindsun'ajtam Jesukristu. Pes d'uunats uj n'ity: Nwinma'añgyujxmts uj njatseky es uj ndunat di'ibu Dios 'yoyja'ap, per ja pojru di'ibu ijtr mats uj nu nini'x, ja'ats uj xyajpekytyuump.

8

Jiky'ajtan Espíritu Santukyujxm

1 Pes dā'un di'ibáty ja'a'ajtūdāp ja Jesukristā, kyaj 'yawijxūty ni ti tūdydu'unān, 2 māt ko ja Espírītā Santā di'ibā yajkypy ja jiky'ajtān ja'agyūjxm ko ti'igyū n'ijtam mādā Jesukristā, tā xyajnitsókūm es kyaj nnaky'ijtam mā ja pojpu es ja o'kūn. 3 Tā ja Dios ttuñ di'ibā ja ana'amān kyaj mbaāt oj ttuñ, ja'a ko naty ja myāk'ajtān kyujūnākūty ko ja ja'ay ttundā di'ibā ñini'x kyūbajk tsojktūp. Paaty ja Diosū 'yU'unk tkejxy es ya'ijxy éxtāmū pekyjya'ay es twindsū'kūn'átūt ja ja'ay pyojpūkyūjxm, es dā'un dyajtūgooy ja pojpu myāk'ajtān di'ibā naty mā ūdsajtam.

4 Es māt ko dā'un ttuñ, oj tkuydyūñ māt ūdsajtamgyūjxm tūgekyū di'ibā ja ana'amān xytyuk'ana'amām, es tyam njiky'ajtam éxtām ja Espírītā Santā xytyukni'ijxām, kyaj nnakyjyiky'ajtam éxtām ttseky ja nnini'x'ajtam ngūbajk'ajtam.

5 Pes di'ibáty nayyajkūdāp māt ja di'ibā ñini'x kyūbajk tseyjpy, yū'ū je'eyū wyinmaāydyūp di'ibā ñini'x kyūbajk tseyjpy; per di'ibā nayyajkūdāp mā Espírītā Santā, yū'ū je'eyū wyinmaāydyūp di'ibā Espírītā Santā tseyjpy. 6 Di'ibáty nayyajkūdāp māt ja di'ibā ñini'x kyūbajk tseyjpy, tyādā ja'ayūty pátūdāp ja o'kūn. Per di'ibáty nayyajkūdāp mā yū Espírītā Santā, tyādā ja'ayūty pátūdāp ja jotkūjk'ajtān es ja jiky'ajtān winū xūū winū tiempū. 7 Di'ibā nayyajkūdāp mā yū di'ibā ñini'x kyūbajk tseyjpy, myūdsip'ajttūp ja Dios, māt ko ni tkatsoktū es ni mbaāt tkapadundā ja Diosū 'yana'amān. 8 Paaty di'ibā jiky'ajttūp éxtām ttsoktū ja ñini'x kyūbajkūty, ni nā'a mbaāt kyatukjotkūda'agūdā

Dios.

⁹ Per kom ja Espírítu Santu ijtp mā miidsaty, kyaj mnakyjyiky'attu éxtum ja mnini'x mgubajku tsojkan, je'eyu du'un m'akjiky'attu ti'igyu mut ja Diosu Jya'ajun. Pes di'ibáty kyaj tmadattu ja Jesukristu Jya'ajun, kyaj yu'u jya'a'átadu Jesukristu.

¹⁰ Pūn m'ijttap ti'igyu mut ja Kristu, oy 'yoogut ja mnini'xaty pekykyujxm, jiky'ajttap ja mja'ajunaty ja'agyujxm ko oy mwu'umdu mut ja Dios. ¹¹ Es kom mā miidsaty ijtp ja Diosu Jya'ajun di'ibu ya-jjikyryujk ja Jesukristu mā 'ye'ky, nandu'un ja Dios yajjikyryukap yu mnini'xaty.

¹² Pes mugu'ugítaty, tam di'ibu tsojkap es ndu'unam, per kyaj jya'ajuty es njiky'ajtum éxtum ja nini'x kubajk ja tsojkan. ¹³ Mut ko pūn mjiky'ajttap éxtum ttseky ja nini'x kubajkan, m'ooktap pekymuat; per pūn ja'agyujxm ja Espírítu Santu myajtūgooydujap ja mnini'x mgubajku tsojkan, net ja Dios mmo'oyudat ja jiky'ajtūnu winu xūu winu tiempu.

¹⁴ Mut ko nidugekyu di'ibu nayyajkuđap es űu'umo'oy tyu'umo'oyudat ja Diosu Jya'ajun, tyadadyu du'un di'ibu Dios 'yaxájur éxtumu 'yu'ungun. ¹⁵ Pesu tyadu Espírítu Santu di'ibu n'axájum, kyaj xyajtsu'k xyajja'am éxtumu tuumbu di'ibu kyaj tkuydyūñ, yu'u du'un xytyuktsojkum ja Dios éxtumu 'yu'ungun. Es ja'agyujxmu Espírítu Santu n'anma'ayum: "Tatitu'unk." ¹⁶ Ja Espírítu Santu tyi'igyu mā yu n'anmaja'an'ajtum, es xytyuknija'am ko xy'u'unk'ajtum ja Dios. ¹⁷ Es ko uđsajtum yu'u xy'u'unk'ajtum, nandu'un mudu Kristu xpyyaada'anum ja kuma'añ; mut ko pūn

nbu'ayo'om ja Kristu, nandu'an xypyátum es n'ijtum mā myuj'ajtun.

Muj'ajtun di'ibu miimp

18 Paaty kyajts ngwenturajta'aky ja ayo'on di'ibu tyam nyajkujx nyajnaxum. Pes kyaj mbaat ndukm'ijxkijxyum tadu muj'ajtun di'ibu nbaada'anam ok. 19 Pes tugekyu di'ibu Dios yajkoj 'yawijx jyujp'ijxtur es t'ixa'andu ja xuu tiempu ko Dios dyajnigaxu'ugut di'ibaty 'yu'unk'ajttur. 20 Ja'a ko mā ja Adán pyekytyuuñ, tugekyu di'ibu ya naxwiñ ijtr 'yayoy nandu'an mat ja'agyujxmu pyojru; kyaj 'yayoy mat ko yu'a ku'am ttsejky, Diosu du'an pyujtak. Per kyaj wu'umut du'añam, mat ko tugekyu di'ibu Dios pyujtak 'yawijxtur 21 ko kyaj 'yokkutugoyannudu es patur ja muj'ajtun, ja awa'atstuuy'ajtun es ja kunu'xun di'ibu pyaattur ja Diosu 'yu'unguty. 22 Nnija'am ko extu tyam tugekyu di'ibu Dios pyujtak moon tujkp éxtum tu'ugu toxytyujk dyajnaxy ja rujk ado'onun ko tpaada'añ ja maxu'ungu'unk. 23 Es kyaj yu'ujuty je'eyu 'yayowdu mat ja rujk ado'onun, nandu'an udsajtum di'ibu nmudajtum ja Espiritu Santu di'ibu Dios tu xymyo'oydsyondakum éxtumu tuamp di'ibu jawyiin tuamp'ajtr, es njujp'ijxum ko Dios xymyo'oyum tugekyu di'ibu xypyátum mat ko xy'u'unk'ajtum, ja'a yu'a ko nmudajtum ja jembyu nini'x. 24 Paaty udsuty ja nitso'ok'ajtun tu nbátum ko du'an njujp'ijxum. Ko ja'ay tu t'ijxnu di'ibu naty tu tujp'ixy, kyaj ja'a 'yok'yajtijnu ko tujp'ixy. Pes kooxur ja'ay tu t'axájudu, kyajxur tnakyjyur'ixy. 25 Per mā kyajnum ti nmudajtum, pes n'ok'awijxum mudu ma'xtujkan.

26 Nandu'un jajtṛu du'un, ja Espírítu Santu xypyuduǰkum mā n'ijtum ya"ayow ya"ama'at, mat ko kyaj nnija'am wi'ix ngajxtákum éxtum pyaadyuty, per ja Espírítu Santu xyñinu'xtákum mat udsajtum, mat ko yu'u myudeepy ko ngujx ndujkum di'ibu kyaj mbaat ngajxpudsu'amam. 27 Es komu Dios ñija'adyaapy tugekyu ja ja'ay jyot wyinma'añuty, ñija'ap yajxon di'ibu ja Espírítu Santu 'yamdowaampy, mat ko yu'u 'yamdeepy ja Diosu jya'ayuty éxtum ja Dios ttseky.

Nmadákum Kristukyǰxm

28 Nnija'am ko Dios yu'u tyuknibujtákuṛ tugekyu es ttuk'oy'áttut di'ibáty tsojkudṛ, di'ibáty yu'u tu twoy, éxtum tu ttuknibujtaagu. 29 Mat ko Dios tnija'aju ja jya'ay tim ux'ajp, es yu'ujuty twin'ijxy es 'yítut éxtumu 'yU'unk Jesukristu, es du'unu Jesukristu kya'axkopk'átut mā mayu myuga'axuty. 30 Es púnadyu Dios tyuknibujtáku ux'ajp es t'u'unk'áttut, ja'a twooy; es púnuty wyoo, ja'a oy muut wye'emy; es púnuty oy muut wye'emy, ja'a pyujták es tmudáttut ja maj'ajtun.

31 Es mat ko tu nnija'am tugekyu tyaadu, ¿ti dun mbaat n'aktimkajxum? Mat ko Dios xypyuduǰkum udsajtum, ¿pán xymuṛdsip'ajtum? 32 Mat ko Dios kyaj oj tkuyu'utsy ja kyu'am U'unk, ni'igu oj tkayaky es 'yoogut udsajtumgyujxm, ¿wi'ix tsoo net xykyamo'oyam tugekyu madu 'yU'unk? 33 ¿Pán mbaat tpekymyo'oy di'ibu Dios tu twin'ixy?, mat ko Dios ku'am oy dyajwe'emy mat yu'u. 34 ¿Pán mbaat jyuna'añ: "Pekyjya'ayu tyaaduty?" Jesukristu ku'o'kadu, es kyaj je'eyu kyu'o'kadu, nandu'un jyikyryejky jatugok es

tam 'yity aga'añdsyoo mā Dios es xyñinu'xtákum.
³⁵ ¿Pán mbaat xyryujkum ja Kristu tsyojkun?
 ¿Tii mbaat xyryujkum ja ayo'on, o ja jotmay,
 o mut ko nyajpajudijtum, o ja yuu, o mut ko
 kyajpu nwit'ajtum, o mut ko xya'ooga'anum
 mut ja espaadu? ³⁶ Pes éxtum jyuna'añ ja Diosu
 jyaaybyajtun:

Mut mijtskyujxm uudsuty n'ittu o'kun jujp'am;
 du'anuts uudsuty n'ittu éxtum ja borreegu di'ibu
 yajmunujxtup mā ja o'kun.

³⁷ Ni di'ibudsu taadu xykyatukmastu'udut ja
 Kristu. Pes yu'u du'an di'ibuts xytyukmumadapr
 tugekyu tyaadu, mut ko yu'u xytsyojkum.

³⁸ Paadyuts nmudaty ja tuy'ajtun ko ni ja o'kun
 es ni ja jiky'ajtun, ni ja ánklsuty, ni ja ka'óybyuty,
 ni ja tyambu, ni ja di'ibu miimp kudákrnum, ³⁹ ni
 di'ibu tsajwinm, ni di'ibu ayoodaknóty es ni di'ibu
 Dios yajkoj, kyaj ni ti mbaat xykyatukmastútum ja
 tsyojkun ja Dios di'ibu myudajtypy mut udsajtum
 mā yu Nindsun'ajtum Jesukristu.

9

Wyinwijtsypy ja Dios pánuty tsyejpy

¹ Extumu myuduumbu Kristu, ngajxyudsu
 tuy'ajtun es kyajts n'anda'aky. Ja Espiritu Santu
 ana'amp madsu nwinma'añun es tuy'ajtunats
 njuna'añ. ² Ndimmedajttiibyuts ja amay jotmay.

³ Ouxyupts njatseky es kajxpéky ndim'ítut es kyajts
 n'ok'ijnut ti'igyu mudu Kristu pan o'oyurxyur
 es ttuk'oy'áttut ja nmagu'uk'ajtum, ja israelitu
 ja'ayuty, ⁴ ja Israelu tyuump 'yaats du'an éxtum uj.
 Dios kyurujkudu éxtumu 'yu'unguty es tyuk'ijxadu

ja myš'ajtun es ttuñ ja kajxy'átyryu mat yu'u, es tmoodyu ja 'yana'amun esu wyandakun es wi'ix twindsu'ugudut ja Dios. ⁵ Nan yu'udyu du'un ja tyuump 'yaats ja Abraan, Isaa esu Jakoob, es nandu'un jya'ay'ajtungyujxm 'yijty tadu tyuump 'yaats ja Kristu, oy ja'ijty jyaDiósuty di'ibu ana'amp mā di'ibu jaa'ajtp tugekyu. ¡Wa'an dya'awdaty mā tugekyu it naxwíñudu winu xuu winu tiempu! Wa'an du'unuty.

⁶ ¡Per kyaj mbaat njuna'anum ko Dios tu dyajtagátsy ja wyandakun! Ja'a ko kyaj nidugekyu yu israelítuty oj wyin'ixadu Dios éxtumu jya'ayun. ⁷ Es nan ni yu'u Dios tkaja'ay'áty nidugekyu ja Abraanu tyuump 'yaadsuty, mat ko Dios t'anmaay ja Abraan: “Yu'uyu du'unu tyuump 'yaats ja Isaa yajkwentapujta'agup éxtum mja'ajun.” ⁸ Tyaadu xytyuknija'am ko kyaj ja ja'ay Dios 'yu'unk'átyuty punu wi'ix pán ja tyuump 'yaats ttukmíñ ttukjajtu, ja'a ja ja'ay Dios u'unk'ajttap di'ibu miin jajttu mā ja Dios tkuydyúñ ja wyandakun, ⁹ mat ko du'un wyandaky: “Jumbítupts mā ja tiempu tpaadut esu Saaru tu naty dyajmín dyajja'ty tu'ugu u'ungu'unk.”

¹⁰ Es kyaj yu'uyuty, nandu'un ja Rebeku 'yu'unk majtskpu, ti'igyu tteety'ajttu ja Isaa, udsajtum n'apteety'ajtum. ¹¹ Oyu du'un, kyajnum natyu tyadu majtskpu u'unk myiñ jya'ty es ni tkatúñumu naty tii, ni yu oybyu es ni yu axukpu, ja'a ko tyúñuty di'ibu Dios tsyojk ko twin'ijxy di'ibu yu'u kyupejkyry éxtumu jya'ayun, ¹² kyaj ja'aguyjxm ko tu'uk tu'uk tii ttuñ tkatúñ, es ja Rebeku ya'anmaay: “Yu mga'axkórk yu'u tuumbu'átudap

ja mutskpū.” ¹³ Dū'ūn éxtūm ja Diosū jyaaybyajtūn jūna'añ: “Ndsejpyūts ja Jakoob, perū Esa'uu kyaj.”

¹⁴ ĶTii mūdū tyāādū mbaāt njūna'anūm ko kyaju Dios ttuñ ja tūy'ajtūn? ĶNi wi'ix tsoo! ¹⁵ Mūt ko Dios t'anmaay ja Moisés: “Ūj nmūdātūpts ja pa'ayo'on mūt ja di'ibūts ūj nba'ayowaampy, es nmūdātūpts ja ma'xtujkūn mūt ja di'ibūts ūj nmūma'xtukaampy.” ¹⁶ Es dū'ūn kyūxe'eky ko di'ibū Dios tyiimpy, dū'ūn ttuñ mūt ko yū'ū kū'ūm pya'ayowaampy, kyaj mūt ko ja ja'ayūty dū'ūn ttsoktū es ni mūt ko ti oynū'ūnūn tū ttundū. ¹⁷ Mūt ko ja Diosū jyaaybyajtūn jūna'añ ko Dios t'anmaay ja Ejiptū ryey: “Paaty tū nbūjta'aky éxtūmū rey es nyal'ixūdūts mā mijūn ja nmūk'ajtūnūts es dū'ūn ya'ixūt ja nmūj'ajtūnūts mā nidūgekyū naxwíñūdū ja'ayūty.” ¹⁸ Tyāādū xytyuknija'am ko Dios ya'ijxūp ja pya'ayo'on mā di'ibū yū'ū tsyejpy, es nandū'ūn dyajkujuunda'aky di'ibū yū'ū yajkujuunda'agaampy.

¹⁹ Jaa da pūnūts xy'anūmūp: “Pūn dū'ūnū dū'ūn, Ķwi'ix mbaāt ja Dios xpyyekymyo'oyūm oynū'ūnūn pūn kyaj mbaāt pūn tūjpkūwā'agū di'ibū Dios tsyejpy?” ²⁰ Esūts ūj n'adsoy: ĶEs mbānū dūn mij ko dū'ūn xyñi'ow xyñiyaaxū Dios? ĶTii wa'anū tu'ts t'anūmū di'ibū yajkójūp: “Ti kots mij dū'ūn tū xpyyotsy?” ²¹ Pes ja tu'ts pojtspū yajkejpy ja tyexy tyazū éxtūm yū'ū kū'ūm ttseky. Yū'ū pātūp dyajtūnūt kujkwa'xy ja mo'onts es tpótsūt tu'ugū jantsy oybyū di'ibū myū'uñāapy ja pūjy, es jakūjkwa'xy mbaāt dya'oyū tu'uk di'ibū oywyi'ix ya-jtūñ. Pes ja mo'onts jya'a'ajtypy yū'ū.

22 Nandu'un jajtṛu dū'un, ja Dios pátup ttúnut di'ibu yu'u tsyejpy. Yakaampy tu'ugu iŋxpajtun wi'ix ja tūdyu'unan dyaky es dya'ixa'añuty ja 'yajkuṅ es myamadak mat ja mya'xtujkuṅu tadu ja 'ayuty di'ibu yu'u tyuknibujtáku es ñujxtut ayoodaknóty. 23 Nandu'un pátup es dya'ixudut yu myaj'ajtun mat ja ja'ayuty di'ibu yu'u myudajtypy mat ja pa''ayo'on, mat ko jawyíñubu naty yu'u tu ttuknibujtaagu es n'ijtun mā myaj'ajtun, 24 udsajtun, di'ibátyu Dios wyoo es tpa''ayooy, kyaj jye'eyuty ja israelítuty, per nandu'un di'ibuty kyaj 'yisraelítuty. 25 Extun jyuna'añ mā ja Diosu kyugajxṛu Oseeus tkaxjaay:

Di'ibátyudsu naty kyaj nja'ay'átyuts,
yu'uts nja'ay'áttup,
es di'ibátyudsu naty kyaj ndseky,
njuna'anupts ko yu'uts ndsojktup.

26 Es nan jam jynáñ:

“Kyajts miits nja'ay'áttu,
nan jamyu n'axájudut miidsuty éxtumts ja
n'u'ungun”,

dū'un jyuna'añ ja Dios di'ibu jiky'ajtp.

27 Es mat ja israelítuty, ja Diosu kyugajxṛu Isaiiu jyunañ: “Oy ja israelitu ja'ayuty jyamay'ajtpudu ja tyuump 'yaadsuty éxtun ja pu'u jikymyejyñbyu'aay, je'eyu waanu yu'ujuty ñitso'oktat. 28 Mat ko yu Nindsun'ajtum Dios tsojk es kexy ka'pxy tkuyduunda'aya'añ yu 'yayuk mā tugekyu ja naxwíñudu.” 29 Es éxtun nandu'un ja Isaiiu jyunañ jawyíñup:

Kooxyubu Dios di'ibu tugekyu mak'ajtun
myudajtypy,

oj xykyatukmanikákum waandi'knú ja'ay,
 tñxyup ndimkutago'oyum tugekyu,
 éxtum jyajty ja Sodomú kajpn esú Gomorrú kajpn.

Israelitú ja'ayuty es ja oybyu ayuk

³⁰ ¿Ti xytyukjaygyujkum tugekyu tyaadú? Pes xytyukjaygyujkum ko yu di'ibú kyaj 'yisraelítuty myubujkangyujxm oy wuy'umdu mat ja Dios oy tka'uxtaaydyu es du'un 'yítat mat ja Dios, ³¹ es ja israelítuty sitay jyatunandú éxtum ja Dios t'ane'emy es du'unxyup oy wuy'umdu mat ja Dios, per yu'ujuty kyaj ttuk'oybyudsúmdú. ³² ¿Es ti ko tkatuk'oybyudsúmdú? Ja'a ko jyamada'agándú es ja Dios yajnitso'ogadut mat ja di'ibú yu'ujuty k'um tyuundup es kyaj mat ja'agyujxm ko ja'ay t'axájúdu Jesús éxtumú Yajnitsókrú, mbaat njana'anum ko yu'u tyukkunajpúdu. ³³ Du'un jyajty mdu israelítuty éxtum jyana'añ ja Dios má ja jyaay-byajtun:

Nbjta'agupts má Syon kajpn,
 tu'uk di'ibú éxtumú tsaa yajtukkunárup
 es kyudáwdut ja ja'ayuty;
 es di'ibáty myubejkyru yu'u,
 ni ná'a tkamadáttut ja tsoydyu'un.

10

¹ Magu'ugítuty, di'ibuts sitay njantsytsyejpy amumdu'uk jot es n'amdoy nbujktsóyats ja Dios, ja'a du'un es ja israelítuty ñitso'oktut. ² Ku'umts uj n'awanú ko yu'u sitáyuty 'yawdatándup ja Dios, per kyaj tjaygyúkúdu ti Dios tsyejpy. ³ Pes kyaj tjaygyúkúdu wi'ixú ja'ay oy wuy'umdu mat ja Dios, ja'a tyunándup es tpayo'oya'andú ky'um

winma'añgyujxm wi'ix oy wu'u'umduť mat ja Dios, kyaj tkupakť wi'ix ja Dios jyuna'añ es oy wu'u'umduť ja'a muť. ⁴ Jabať ja Moisesu 'yana'amun tyuuñ ko myiiñ ja Kristu, es du'un nidugekyu oy wu'u'umduť mat ja Dios ko Kristu tmaťbaktu.

⁵ Moisés ñigajx wi'ixu ja'ay oy wu'u'umduť mat ja Dios ana'amungyujxm ko jyunañ: “Di'ibu kyuydyiimpy tugekyu tugekyu di'ibu tadu ana'amun ñi'ana'amur, tadu ja'ay 'yaxájur ja jiky'ajtun winu xuu winu tiempu.” ⁶ Per ko ja'ay wu'u'umduť oy mat ja Dios mabujkangyujxm, du'un jyunañ: “Katu mjuna'añ mjodoty mwinma'añoty: ¿Pánu da patáker tsajpót?” (Ja'a du'un es dyajjanákut ja Kristu.) ⁷ Ni mgajuna'anat: “¿Pánu da kuda'agur ayoodaknóty?” (Ja'a du'un es ja Kristu dyajjikypyákut.) ⁸ Pes du'un ja Diosu jyaaybyajtun jyuna'añ: “Winguhuy agu'huy es aajóty jodoty ja ayuk xymudattu.” Yu'h ja ayuk di'ibuts uj ngajxwa'xypy. ⁹ Pun mat ja m'aa mjuna'añ: “Ngupejkypyuts mij, Jesús, éxtumdsu nWindsún”, es pun mmabejkypy mat ja mjot mwinma'añ ko Dios yajjikypyujk ja Jesús ko 'ye'ky, net mnitso'ogut. ¹⁰ Mat ko mudu njot'ajt nwinma'añ'ajtam nmabujkum ja Dios es net nwu'amum oy mat ja Dios, es mat ja n'aa'ajtam njuna'anum ko Jesukristu Nindsun'ajtam, es yu'h du'un xytyukrátum ja nitsokun.

¹¹ Pes ja Diosu jyaaybyajtun jyuna'añ: “Pán myabejkypy yu'h, ni na'a kyatsoydu'unga'adut.” ¹² Tyaadu xytyuknija'am ko Dios kyaj t'ijxkijxyu di'ibu israelitu o di'ibu kyaj 'yisraelituty, mat ko yu'h k'um ja Jesús Nindsun'ajtan'ajtp ma

tugekyu, es yu'u kyuni'xypy muj wiin kajaa nidugékyuty di'ibu manu'xtakudup. ¹³ Mut ko ja Diosu jyaaybyajtun jyuna'añ: “Nidugekyu di'ibu manu'xtakudup éxtumu Nindsun'ajtum, nitso'oktup.” ¹⁴ ¿Per wi'ix mbaat t'awdaty éxtumu Nindsun'ajtum tu'uk maanum kyaj tmabeky? ¿Es wi'ix mbaat tmabeky pun kyaj tmadoy yajmadya'aky? ¿Es wi'ix mbaat tmadowdu yu'uju 'yayuk pun kyaj ni pun kyatukmumadya'agudu? ¹⁵ ¿Es wi'ix mbaat yajtukmumadya'aky ja Diosu 'yayuk pun kyaj pun tyuknigéxyuty? Du'un éxtumu Diosu jyaaybyajtun tmadya'aky ja di'ibu kyajxwa'xtup ja Diosu 'yayuk ma jyuna'añ: “jyantsytsyujaty ko jya'tta di'ibu xytyuknimi'inum ja oybyu ayuk!”

¹⁶ Per kyaj nidugékyuty ja israelitu ja'ayuty tmabuktu yu ayuk, du'un éxtum jyanáñ ja Diosu kyugajxpu Isaiiu: “Windsun, ¿pun tu tmabeky ja di'ibuts udsuty ngajxwa'xypy?” ¹⁷ Paaty, myubujktup ja ja'ay ja Dios ko t'amadoonáxtu ja ayuk, es di'ibu 'yamadoonajxtup, Kristu yu'u ñimadyakypy.

¹⁸ ¿Per tii, kyaj tu tmadowdu ja israelítaty ja Diosu 'yayuku? ¡Ti ko kudii! Ja Diosu jyaaybyajtun jyuna'añ:

Ja ayuk tu yajkajxwa'xy es tu yajnijáwu ma tugekyu
naxwíñudu,

es ja 'yayuk tu jya'ty extu ma naxwíñudu kyuguxu.

¹⁹ ¿Per tii, kyaj ja israelítaty tu tjaygyúudu ja Diosu 'yayuk? ¡Ti ko kudii! Pes jawyiinu Moisés jyunañ ko Dios 'yawa'anu:

Nyajnaywyinnaxujáwudupts miidsuty mat di'ibuts
may'ajtangyujxm ndúnep mā di'ibũ kyajts
nja'ayuty,

ujtsuts miits nyajjot'ambúktup mat ja'agyujxm ja
ja'ayuty di'ibũ kyaj tjaygyukya'andu.

²⁰ Es nandu'ũn Diosũ kyugajxpu Isaiiũ jotmak'ajtũn
mat jyunãñ ko Dios y'awa'andũ:

Di'ibuts kyaj xy'uxtaaydyũ, ojts xypyaattu;
tũts nnyadyuk'ixyuty ja di'ibátyũ naty kyajts xya-
jnidáwudũ.

²¹ Isaiiũ t'anmaaydyũ nandu'ũn ko Dios tmadyaky
ja israelitũ ja'ayuty mā jyunãñ: “Tuk xũdugóy
tũ n'awixyuts es tũ nja''axajya'andu majtsk
adu'umgũ'uty es xyñimínudũts di'ibũ kyajts
xymyũmdowdũ es kujuunuty.”

11

Israelitũ winwitsyppyũ

¹ Tyam nyajtáy: ¿Ti tũũ Dios ttim'uxtijta'ay
ja israelitũ ja'ayuty? ¡Ni wi'ix tsoo! Pes uj
ku'ũm israelitũ ja'ayuts, tyũmp 'yaats ja Abraan
esũ Benjamink. ² Kyaj ja Dios t'uxtij ja jya'ay
di'ibũ extũ jékypũ ñijawũ éxtũmũ jya'ayuty. ¿Tii
kyaj miits xyñijáwudũ éxtũm jyuna'añ ja Diosũ
jyaaybyajtũn mā yajmadya'aky éxtũm ja Diosũ
kyugajxpu Eliiũs tmũ''u'ũñ ja Dios mat yũ'ugyujxmu
israelítuty? Dũ'ũn jyunãñ: ³ “Windsán, tũ
dya'ooktũ ja mgugajxputy es tũ dyajkutugóydyũ
yũ m'artal; ujts naydyi'igyũ tũ nwe'emy, es extũ uj
nandu'ũnũts xya'ooga'andu.” ⁴ ¿Per wi'ix ja Dios
'yadsoojambijtu? Dũ'ũn jyunãñ: “Jũxtujk mílnũm
ja ja'ayuty xy'akwũ'ũmxdũts di'ibũ kyajnmũ

twingoxtánuđu ja Baalu 'yagojwinnáx.” ⁵ Nandu'an jajtrū dū'an 'yakwe'emy tyam waanu ja ja'ay di'ibu mat ja Diosu myay'ajtungyujxm yajwin'ijxy. ⁶ Es pūn Dios may'ajtungyujxm wyin'ijxuđu, kyaj mbaat njūna'anam ko yū'u jya'ay'átudu Dios mat ko kū'am ti ttundu. Mat ko di'ibu yajpátp ja'agyujxm ko ti ndu'unum, kyaj yū'u yajtijy ko may'ajtungyujxm yajpaaty.

⁷ ¿Wi'ixu dū'an? Kyaj ja israelitu ja'ay oj tpaattu di'ibu jya'uxtaaydyūp, per pyattu ja ja'ay di'ibáty ja Dios wyin'ijxuđu. Es pūnaty Dios kyaj wyin'ijxyū, ju'undaaydyū jyot wyinma'añuty. ⁸ Yū'u dū'an di'ibu ja Diosu jyaaybyajtūn myadyakypy mā 'yity kūxja'ay: “Dios myooyū juun jyot wyinma'añuty es yū wyiin kūdiibu 'yíxtūt esū tyatsk kūdiibu myadówdūt. Es dū'uñūm dū'an tyambaat.” ⁹ Es ja rey Davit 'yamdoō pyujktsoo ja Dios dū'an:

Wa'an ja myūj xūū jyūmbitū éxtamū trampū esū tū'uyn,

éxtamū tsaa di'ibu tyukkunárpuđūp esū dū'an yajtūdyúndūt.

¹⁰ Wa'anū wyiin twindsu'u twingoodsū kūdiibu 'yíxtūt;

wa'an dū'uñūm 'yity ja jyūbajk uutsy.

Nitsokūn pūnuty kyaj 'yisraelítuty

¹¹ Pes nyajtúwdu: ¿Tii kunajpuđu kūdaadu ja israelítuty es kyutūgooydyū tūgekyū tūgekyū? ¡Ni wi'ix tsoo! Mat ko yū'ujaty pyojpātuundu, ta ja nitsokūn tū myiñ mā di'ibu kyaj 'yisraelítuty, es dū'an ñaydyukwinnaxujáwudūt di'ibu israelitu, es ttsóktūt nandu'an di'ibu Dios tū tmo'oydyū

di'ibū 'yaxajū Jesukristū. ¹² Mūt ko pyekytyu-undū ja israēlītaty es paadyū dū'ūn dyajtūgooydyū ja kyunu'xūnaty, Dios tū tkuni'xy kanak nipat ja di'ibū kyaj 'yisraēlītaty. Pes waanū kajaa yajkunu'xtat nidūgekyū naxwiñūdu ja'ayaty ko Dios tkunu'xta'ayāt nandū'ūn ja israēlītaty.

¹³ Nmūgajxtūpts miits di'ibáty kyaj m'israēlitū'attu. Tūy'ajtanū'ū ko Diósats xykyajx esats miits xy'apóstulū'áttat. Paadyūts nnaygyūyákyaty amumdu'uk esats nguudyūnūt tyādū tu'unūn. ¹⁴ Es dū'ūnūts ndūñ esadsū nja'ay xytyuk'adsóktat ja nitsokūn di'ibū miits mmūdajttap, es dū'ūn nandū'ūn naagaty ja israēlītaty 'yaxájūdup ja Jesús. ¹⁵ Ko yū'ūjaty kyaj tkupūjktū ja nitsokūn di'ibū Dios jamo'oyānū, net ja Dios 'yūxtijū es jyūnāñ mmo'oya'anūdu ja nitsokūn miits di'ibū kyaj 'yisraēlitū'attu. Es ko yū'ūjaty ñayyajtūgátsudūt, dū'ūn 'yítat éxtamxyūp tū jyikyryūktū mā tū 'yooktū. ¹⁶ Ko ja Dios yajtukmay'áty ja jawyiimbū tsajkaaky di'ibū miimp mā ja jembyū pūjta'aky, nandū'ūn yajtukmay'áty tūgekyū tyādū pūjta'aky. Es pūn ja Dios yajtukmay'áty ja kepy'āats, nandū'ūn yajtukmay'áty ja 'yaay xye'entsy.

¹⁷ Mbaat njūnā'anūm ko ja israēlītaty dū'ūn éxtam ja 'yaay xye'entsy tu'ugū oliivūs kepy di'ibū kuyu'uy kudajy. Naagūdyū tyādū kepxye'entsy tū yajkupooottū. Pes miidsaty di'ibū kyaj 'yisraēlitū'attu, di'ibū dū'ūn éxtam ja kepxye'entsy aamyóty ujtsótyryū, tū mya'agojmúktū mūt ja oliivūs kepy di'ibū ijtp kuyu'uy kudajy, es dū'ūn miidsaty tū xy'axájūdu mjiky'ajtan mūt

yu'agyujxm tadu oliivus kepyu kuyu'uy kudajpyu. ¹⁸ Paaty katu mnayjyáwaty waanu oy es kudiinam ja oliivus kepyu 'yaay xye'entsy ku'am. Pun mnayjyawuánur waanu oy, jamyats ko mij kyaj xymyo'oy ja jiky'ajtunú tadu kepy'aats. Nik yu'u du'un ja kepy'aats mij myajjiky'ajtur.

¹⁹ Wa'anú da mjuna'añ: "Ja'agyujxm tpo'ttu ja oliivus kepxye'entsy esats xytyukjupkojaya'andu uj." ²⁰ Tu'y'ajtunú'u ko ja oliivus kepxye'entsy oj yajpooty naaguty mut ko kyaj naty tmabuktu Dios, es du'un yu'ujuty éxtam tu tyu'udsyun. Es nandu'un tu'y'ajtunú'u ko miits myajtukjupkójadu mut ko xymyubuktu Dios. Es katú mmuj mbaadu mut yu'agyujxm. Nik ni'igu naybyujta'agudu yuunk naxury. ²¹ Ja'a ko Dios kyaj oj tme'xy ja israelítuty ma kyaj tmadowdu, oy yu'ujuty du'un éxtam ja oliivus kepxye'entsy ku'am, ztii mjunaamp xyty-ijy ko myajma'xtut miidsuty di'ibu du'un éxtamu xye'endsyu oliivus kepy aamyóty? ²² Jaygyúkadu ko ja oliivus kepy mut ja kyuumxe'entsy esu xye'endsyu oliivus kepy aamyóty ujtsótyru, du'un yu'u éxtam tu'ugu ijxrajtan di'ibu xytyuk'ijxam ja tsyojkanú Dios es nandu'un yu tyudyu'unun. Pes ja tyudyu'unun tmooy ja israelítuty ko tpo'ty éxtam ja xye'endsyu tu'atspu, es ma miidsuty dya'ixyuty ja tsyojkan. Per pun kyaj mnayya'ityuty mudu Diosu myay'ajtan, nandu'un miidsuty nujx m'ittu éxtamu kepxye'entsy di'ibu yajkupo'ttu. ²³ Es ja israelítuty, pun yajjambijttur ja jyot wyinma'añ es ñaybyujta'agudut Dios kyum'ujóty, yu'adyu du'un yajpujta'aktur jatugok ma naty 'yity, mut ko Dios mbaat jam ruujta'agyuty jatugok. ²⁴ Ja ja'ay

di'ib_u kyuyiipy kyudajpy ja oliiv_us kepy, kyaj ttukj_upkó_u mut ja xye'endsy_u oliiv_us kepy di'ib_u miimp aamyóty pejyóty. Per ja Dios_u du'an ttuuñ mut miidsaty di'ib_u kyaj 'yisraelit_u'att_u, éxt_um ja kep_uxye'entsy di'ib_u kyuyiipy kyudajpy ja oliiv_us kepy. Ko Dios t_u mb_ujkta'agud_u mut ja'a, kyaj tsyí_upty es t_upkta'agut jat_ugok ja israelit_u ja'ay_uty mut ja'a, di'ib_u ijtt_up éxt_um ja oliiv_us kepy ky_u'amxe'endsy_uty.

Israelit_u ja'ay ñitso'okt_u

²⁵ M_ugu'ugítaty, Diós_us t_u xytyuknijaw_u di'ib_u ijty kyayajnijáw_u, es k_udiib_u miits mnayjyáwud_ut m_uj kuwijy. Tuk peky ja israelítaty w_u'umdu_up kujuun ext_u 'yamuk_udya'aydy_ut es ky_u'px_ut ja di'ib_u kyaj 'yisraelítaty di'ibáty 'yaxaj_uyánd_up ja Jesús.

²⁶ Ko du'an tyun jyát_ud_ut, net nid_ugeky_u ja israelit_u ja'ay_uty ñitso'okt_ut, éxt_um ja Dios jy_una'añ m_u ja jyaaybyajt_un:

M_u Syon py_udsámat ja Yajnitsókp_u di'ib_u yajpoj_uniw_u'ads_up ja 'yu'unk 'y_una'k_udy_u Jakoob.

²⁷ Es_u ty_uadu du'an ja kajxy'áty_upy_u di'ib_uts ndunaampy mut y_u'uj_uty kots nyajj_uga'agán_ud_u ja pyoj_upty.

²⁸ Mut ko ja israelítaty 'y_ux_utj_up ja oyby_u ayuk m_u yajmadya'aky ja Jesukrist_u, Dios p_uj_utá_uk_up éxt_um_u my_udsip_un es xytyuk'oy'átt_ut miidsaty di'ib_u kyaj 'yisraelítaty. Per_u Dios wyin'ijx ja israelítaty es t_uja'ay'ata'añ es t_upkta'aky éxt_um_u my_utnaymyaay_ub_u ja'agy_uj_um ko t'apt_ujk'átt_u ja Abraan, Is_u es_u Jakoob. ²⁹ Di'ib_u Dios ya-jky_u, kyaj dyajj_uge'eky; es ko twin'ixy, nan kyaj

tnakypuujkū. ³⁰ Miidsuty di'ibū kyaj 'yisraelítuty, kyaj xymyūmūdoodū ja Dios, per mat ko tyam ja israelítuty t'uxtijtū ja Dios, mba''ayoojudup miidsuty. ³¹ Es dū'un éxtum yū'u t'uxtijtū ja Dios es miidsuty tū xy'axájūdū, nandū'un dū'un tū jyaty esū Dios tpa''ayówdut ja israelítuty, dū'un éxtum miits mba''ayówdū. ³² Pes Dios ni'amukū ja ja'ay tpekymyo'oydya'ay mat ko kyaj myūmūdóyuty, es dū'un ni'amukū ja ja'ayuty yajpa''ayówdut.

³³ ¡Ja Diosū 'yoy'ajtūn, wyijy'ajtūn esū jyaygyujkūn kyaj tmūdaty ja kyugūjxūn, wyinnajxnup éxtum mbaāt njajaygyujkūn! ¿Pún mbaāt tmūwinma'añbyaaty di'ibū Dios tū ttuknibujtaagū o di'ibū tyunaampy? ³⁴ Extum jyūna'añ ja Diosū jyaaybyajtūn: “¿Pún tū tjaygyukū ja Nindsūn'ajtūm ja wyinma'añ?, ¿pún tū myo'oyuty ja kajxwíjūn? ³⁵ ¿Pún oynū'unūn jawyiin tū tmo'oy ja Dios es dū'un óknūm mbaāt myūgūbétuty?” ³⁶ Ja'a ko Dios tūgekyū dyajkojtaay, es tsyojkūngyūjxm es myūj'ajtūngyūjxm tūgekyū 'yity. ¡Mūj'ajtūn mūut ja Dios winū xūū winū tiempū! Wa'an dū'unaty.

12

¹ Paaty mūgu'ugítuty, n'amdoo nbūjktsoodūpts miidsuty mat yū'u'gyūjxm ja Diosū pya''ayo'on, nayyákūdu miidsuty mā yū'un éxtūmū jūikyryū windsū'kūn, wā'ats es di'ibū Dios 'yoyjya'ap. Tyaādū dū'un sitūy mūut ya''awdaty ja Dios éxtūm mbyaaduty. ² Es katū miits xymūdattu ja winma'añ éxtūm pūnūdyū naxwíñūdu winma'añ ja'a'ajtūdup, nik ni'igu nayyákūdu es ja Dios dyajtagátsut ja mjot mwinma'añuty es

dū'un xyjaygyúkəduť di'ibū Dios tsyejpy, di'ibū 'yoyjya'ap, di'ibū oy es di'ibū wa'ats.

³ Mət ja'agyujxm kots ja Dios tū xytyu'unxū ja may'ajtūn, pəadyəts miits n'anūmūdu es katū mnayjyáwədu waanū məj kəjxm es kədiinūm éxtūm mbəədu. Nik oy nayjyáwədu kə'ūm éxtūm pyaadyəty ja mubəjkūn di'ibū Dios tū mmo'oyūdu.

⁴ Tu'ugū nini'x kəbajk myədujtypy yū'ū 'yagəxk 'yaxə'entsy. Tamū kyū'ū, tamū tyeky, nan tam wiingátypy, es nidu'uk nidu'uk myədujtypy ja kyū'ūmduunk. ⁵ Nandū'unū dū'un mət udsajtūm, oy njanimay'ajtūm, tu'uk je'eyū nini'x n'ijtūm mət ja Kristū, es nidu'uk nidu'uk ti'igyū 'yity mət yū wiinkpəty nidūgekū éxtūm kanək pekū ja nnini'x'ajtūm.

⁶ Es ja Dios mət ja tsyojkūn tū xymyo'oyūm nidu'uk nidu'ugū madakūn. Pūn ja Dios tū mmo'oyū ja madakūn es xykyajxət ja 'yayuk, madyə'ak ja ayuk éxtūm ja mubəjkūn di'ibū mmdajtypy. ⁷ Pūn ja Dios tū mmo'oyūty ja madakūn es xypyudúkat ja wiinkpəty, kuydyún yajxón. Pūn ja Dios tū mmo'oyūty ja madakūn es wiinkpəty xya'əxpəkət, ya'əxpəkət yajxón. ⁸ Pūn ja Dios tū mmo'oyūty ja madakūn es xyjotmukwingajxət ja wiinkpəty, jotmukwingajxū. Di'ibū yajwa'xypy di'ibū myədujty jyaygyejpy mət ja di'ibū təgoy'ajtxəp, tun yajxón. Es di'ibū pátəp yajkutúkat, wa'an dyajkutíky es tyúnət xonda'aky'əə xonda'akyjyót. Es di'ibū pyudəjkəp pənəty ayoodəp, wa'an tpuđəkədu mət ja ojyotkyujxm es mət ja tsojkūn.

Di'ibū tyuundəp pənəty myubəjktəp ja Kristū

9 Naydsyókədu amumdu'uk jot. Ʋxtijtə ja axəəkɾə es padundu ja oybyə. 10 Mnaydsyókəduɾ nixim niyam éxtəm tukka'axɾən. Windsə'ugədu wiingátɾyɾə ni'igə es kyaj mij kə'əm.

11 Yajməjwiinədu ja oybyə tuunk. Katə mnuux'áttə. Mədundə Dios amumdu'uk jot.

12 Jiky'attə xonda'aky'aa xonda'akyjyót mət ko xyjamyatstə di'ibə Dios tə mwəndáxɾty. Kupək yajnáxtə mədu mə'xtujkən ja m'ayo'on njoťmáɾty es kyaj xyɾyastu'uttət ja mgajxtákən.

13 Yajwə'xtə miidsəty di'ibə mmədujttəɾ mət ja mməməbəkɾəty di'ibəty təgoy'ajtxəduɾ. Axájədu yajxón pánəty miin jajttəɾ mə mdəjk.

14 Amdow pəjksówdə Dios es tkunu'xət ja di'ibə mduunəduɾ axəək miidsəty. Du'ən sitəy xy'amdow xyɾyəktsówət es yajkunu'xtət, kyaj xykyajxpóktət.

15 Xonda'aktə mət ja di'ibə xondáktəɾ. Pujəy puyəəxə di'ibə jəy yáxtəɾ.

16 Jiky'attə yuunk naxypy nixim niyam. Katə mməj mbəəduədu, nik ni'igə mjiky'áttət tuda'aky yuunk naxypy. Katə mnayjyáwədu miits ko mguwijy'áttə.

17 Pən ja pán mdúñəty axəək, katə xytyuunəmbítə axəək. Yə'əyə mdúnəɾ di'ibə dən təgekyə pəjttáktəɾ oy. 18 Ʋxtə'aydyə wi'ix miits mjiky'áttət ti'igyə mət nidəgekyə ja'ayəty. 19 Məgu'ugítəty, ni nə'a miidsəty axəək xykyatuunəmbíttət ko axəək myajtúndət, ni'igə oy wa'an ja Dios ttukkuməduy ja ja'ay; mət ko Dios jənaəmp mə ja jyaaybyajtən: “Ʋjtsəts ndukkuməduwaəmpy; əjtsəts nmo'oyəɾ éxtəm

pyaadyaty.” ²⁰ Nandu'uan xytyuk'ana'amam: “Pun yu mmudsip yu'o'kup, yajkáy. Pun tátsup, yajnu'uuk. Pun mdiimbyu tyadu, yu mmudsip myadátup ja tsoydyu'un mat ko axuk tu mdúñty.” ²¹ Katu mnaydyukmumada'agyaty ja axuk'ajtun, nik ni'igu mumada'aktu ja axuk'ajtun mat ko xytyúndat ja oy'ajtun.

13

¹ Tsojkup es miidsuty nidugekyu xymyumadówdat ja justisutajkuty es púnuty yajkutujktup, mat ko tugekyu kutujkun myiñ ma Diosun, es ja Diosu du'un di'ibu tu tpujta'aky nidugekyu justisuty. ² Paaty di'ibáty kyamuj'ijxypy ja justisuty, yu' du'un kyamuj'ijxypy di'ibu Dios tu tni'ana'amu es du'un tkupákat ja Diosu tyaydyu'unun. ³ Mat ko ja justisutajkuty kyaj jyaa'áty esu ja'ay t'ajaw t'adsu'ugudat di'ibu ti oy tyuundup, ja'a du'un di'ibu axuk adútstup. ¿Mjiky'ataamp es ni xykyatsu'ugudu justisutajku? Tun di'ibu dan oy, es extu yu justisutajkuty mya'ítudup kumay, ⁴ mat ko ja justisutajkuty Diosu du'un tu puujta'agudu es xy'ijx'ijt xykywentu'ajtun. Per pun m'adutsp axuk, mdsu'ugup mjáwup, mat ko kyaj nanugoobu ttsuumadíty ja 'yespaadu, Diosu du'un tu puujta'agyaty es ttukkumadówdat éxtun ñitúkuty ja di'ibu axuk adútstup. ⁵ Paaty koonum xymyumadówdat ja justisutajkuty, kyaj jye'eyaty mat ko xytsyu'ugudu ko axuk mdúnudat, ja'a du'un mat ko du'un xytyuñ mat ko xyñijawu ko du'un ja Dios dyajnigutúku. ⁶ Es paadyu du'un xyaktu ja mgugubety di'ibu puujtáktup

ja justisutajkaty, mut ko tyundu ma Dios tu pyujta'agudu. ⁷ Pes miits mgubáttap di'ibu mbátudap. Mgubáttap ma ja yajkugubajtrə, es ja mgugubety di'ibu myajktap ma justisuty; may'at windsu'ugudu yajxon di'ibu mbátudap xymyay'at xywyindsu'ugudut. ⁸ Katu pán xymyuni'xy'áttu, je'eyu ja tsojkan di'ibu mnaydyukninu'xudap nidu'uk nidu'uk. Mut ko di'ibu tsyejpy ja myugu'uk, tyadu tu tkuyduunda'ay ja Diosu 'yana'amun. ⁹ Ja Diosu 'yana'amun jyuna'añ: “Katu xyajtugóy ja pəjk úkanu wyindsu'ukan, katu myajja'ay'eeky, katu mmeetsy, katu m'adseky.” Tugekyu tyadu ana'amun mbaat ya'awijtsmíky ma tyadu ayúkaty: “Mdsókəp ja mmədujkrə'ajuty éxtəm mij ku'um mnaydsyékyuty.” ¹⁰ Di'ibu tsyejpy ja myədujkrə'a, ni na'a kya'adu'utsut axək. Es du'un mut ja tsojkan yajkuyduundaapy tugekyu tugekyu ja Diosu 'yana'amun.

¹¹ Es du'un miits mjiky'áttut, nijawudu wi'ixu du'un ja tiempu 'yíxyuty ma njiky'ajtam. Kyaj n'ok'ijtam éxtəm pánuty maadap, wijy n'ijtam, mut ko waanu ni'igu xymyawingo'onəm ja nnitso'ok'ajtan'ajtam kədiinəm ma tim jawyiin oj n'axájəm ja Jesukristu. ¹² Ja koots'át tuu dən tim najxnəp es tu dən tim xəñəp, paaty n'ok'uxtíjəm ja di'ibu dən kubi'its ku'ook, es n'oknay'axkujkəm éxtəm soldaadu ñay'axkúkaty ko ñəjxa'añ tsiptuumbə. ¹³ Njiky'ajtam tuda'aky, éxtəm ko n'ijtam xəñəp ixnide'xy ma tugekyu. Kyaj nguga'ay ngu'úkəm, kyaj nmə'indu'unəm es kyaj ndu'unəm di'ibáty axək. Kyaj nnaydsyip'ijxəm es kyaj pán ti ngatukmə'ijxəm. ¹⁴ Nik ni'igu

nnayyajtugajtsam éxtumxyurp Jesukristu nwit'ajt
nnijam'ajtam, es katu miits xymyudu'udúkudu es
xytyúndut ja axuukpu di'ibu ja mnini'x mgubajk
tsyejpy.

14

Kyaj mmagu'uk xypyeky'ixut

¹ Axájudu miits éxtumu mmaga'axuty ja di'ibu
tu t'axájudu ja Nindsun'ajtam Jesukristu, oy ja
myubujkunuty yu'ujuty kyamujwiinuty. Katu
xymyudsipkajxtu. ² Naagudyu ja'ay jyuná'andu
ko mbaat tje'xy oytyim tiity, esu wiinkpety di'ibu
kyaj myujwiinuty ja myubujkun, jyu'xtur yu'uyu
aay ujts. ³ Di'ibu jye'xypy oytyim tiity, tsojkar es
kyaj t'uxtíjut di'ibu kyaj du'un nandu'un ttuñ; es ja
di'ibu je'eyu jye'xypy ja aay ujts, tsojkar es kyaj
tni'ow tniyaaxut di'ibu jye'xypy oytyiity, mut ko
Dios tu 'yaxájuty nimajtsk. ⁴ ¿Mbánu dun mij es
xyñi'ow xyñiyaaxut di'ibu myudiimpy ja wiinkpu?
Es pun wu'ump oy o axuuk, kyaj mij mbaadyuty
es xy'anuumut. Yu'u pátur ja wyindsun, ja'a
njuna'anum ja Dios. Es wu'umup yajxon, mut
ko yu Nindsun'ajtam mbaat yajwe'emyuty yajxon.

⁵ Ta naagudyu ja'ay di'ibu 'yijxtur tu'ugu xuu
amaay kadiinam di'ibáty tu ñaxy ma ja samaanun,
es ta yu wiinkpety di'ibu junándur ko tugekyu
yu xuu til'igyu 'yamaayuty. Wa'an nidu'uk
nidu'ugu ja'ayuty ttuknibajtaagu éxtum ja Dios
tu wyinma'añmyo'oyudu. ⁶ Di'ibu 'yamaay'ajtypy
naagu xuu, du'un ttuñ mut ko du'unu dun ttijy
ja Dios t'oyjyawu. Ja'a di'ibu jye'xypy oytyiity,
ja'a du'un ttuñ es twindsu'ugut ja Nindsun'ajtam,

es tja'aygyuda'aky ja Dios; es ja'a di'ibū kyaj tje'xy oytyiity, nandu'an ttuñ es twindsu'ugut ja Nindsun'ajtam, es tja'aygyuda'aky ja Dios.

7 Kyaj n'oy'ajtungyujxm njiky'ajtam es kyaj n'oy'ajtungyujxm n'o'kum. 8 Pūn njiky'ajtam, Nindsun'ajtam 'yoy'ajtungyujxm njiky'ajtam; es pūn n'o'kum, Nindsun'ajtam 'yoy'ajtungyujxm n'o'kum. Ma njiky'ajtam es nandu'an ma naty tū n'o'kum, xyja'a'ajtam ja Nindsun'ajtam. 9 Paadyū Kristū 'ye'ky es jyikyppyeky es du'an yajWindsun'átut, du'an di'ibū tū 'yooktū es nandu'an di'ibū jiky'ajttap.

10 Pes mij di'ibū kyaj ttsu'utsy ja tsu'utsy, ¿ti ko xyni'ow xyniyaxū mmamabujkpu di'ibū tsyu'tsypy ja tsu'utsy? Es mij di'ibū tsyu'tsypy ja tsu'utsy, ¿ti ko xy'uxtijy ja mmamabujkpu di'ibū kyaj ttsu'utsy ja tsu'utsy? Nidugekyū ʔdsajtam nwinguwa'aguya'anum ja Dios, es yū'ū xypyayo'oyum. 11 Mut ko yū Diosū jyaabyajtan jyuna'añ:

Du'an ja Nindsun'ajtam jyuna'añ:
Du'an éxtamū tūy'ajtan kots njiky'aty,
nidugekyū ja'ayaty xywyingoxtánudats,
nidugekyuts xy'awdátudats,
du'an jyunañ ja Dios.

12 Du'an ʔdsajtam nidu'uk nidu'uk nyajkum ja tūy'ajtan mā Dios éxtam tū njiky'ajtam es tū n'adútsam.

Kyaj ndsiptu'unum mut ja nmagu'uk'ajtam

13 Paaty kyaj n'oknayñi'o'o n'oknayñiyáxunum nixim niyam. Nik ni'igu xytyúndut kadiibū pyekykya'adat ja mmagu'ugaty o di'ibū kyaj

tsyiptákxudut mā ja myubujkūn. ¹⁴ Mūt ko ti'igyuts n'ity mūt ja Nindsūn'ajtūm Jesukristū, nmūdajtypyuts ja tūy'ajtūn ko kyaj ti je'xy di'ibū kyaj wya'adsuty. Per ja ja'ay di'ibū nayjyūnānūp ko taa yū je'xy di'ibū kyaj wya'adsuty, mūt ja'a kyaj wya'adsuty. ¹⁵ Es pūn mij kyaj xytyuñū kwentū éxtūmū mmūgu'uk űayjyáwūty mā ja myubujkūn, es mūt ja di'ibū mje'xypy xyajmā'aty yū myubujkūn, kyajpū dū'un xytyuñ mūt ja tsojkūn. Paaty katū xytyuñ es xyje'xy di'ibū yajpekytyūnūp ja mmūgu'uk di'ibū Kristū kyu'o'kū. ¹⁶ Katū xytyuñ di'ibū ja'ay mbaat mūut tkajxudíty tmadyaagudíty ja mjiky'ajtūn éxtūmū axūukpūn. ¹⁷ Mūt ko pūn ja Dios tū xypyjtákūm éxtūmū 'yu'ungūn, kyaj jya'ajuty mūt di'ibū njū'xūm o n'úkūm, ja'a dū'un mūt ko njiky'ajtūm éxtūmū Dios ttseky, es mūt ja ti'igyū'át esū xondakūn di'ibū Espírítū Santū xymyo'oyūm. ¹⁸ Di'ibū myūdiimbyū dū'un ja Kristū, 'yoyjyáwūp ja Dios es oybyūdsūmūp mā yū ja'ayuty.

¹⁹ Dū'un n'aktu'unūm di'ibū xytyuknimi'inūm ja agujk'ajt jotkujk'ajtūn, di'ibū xypyudujkūm es nyajmajwiin nyajkajaajūm ja nmūbujkūn'ajtūm nixim niyam. ²⁰ Katū xyajtūgóy ja Diosū tyuunk mūt ja'agyūjxm di'ibū mje'xy mbejkypy. Tūy'ajtūnū'u ko tūgekyū yū je'xy peky, wā'adsū'u es oy, per axūūgu'u ko njū'xūm pūn nnija'am ko mādū tyāādū yajpekykyā'apy ja wiinkpūty. ²¹ Nik oy ko ngadimjū'xūm ja tsu'utsy es ngadim'úkūm ja vīnū, o ndū'unūm oytyim di'ibūty di'ibū mbaat mūut nyajpekykyā'am ja nmūmūbujkūp'ajtūm. ²² Pūn mjūnāamp ko tūgekyū je'xy peky 'yóyuty es ko

m̄baat xyje'xy tugekyu, d̄u'ũñumu d̄u'ũn m'ítut Dios windum. Jotkujk ja ja'ay di'ibu kyaj ttuñ di'ibu pyekyjya'ap. ²³ Per ja di'ibu ti jye'xypy es twinmay ko peky di'ibu tyiimpy, tyadu ja'ay pekytyuump ko tje'xy ja'agyujxm ko kyaj m̄ubujkũngyujxm t̄u ttuñ.

15

Nidu'uk nidu'uk xypyátum es nyajjotkudákum ja nm̄um̄ubujk̄p̄'ajtum

¹ Kom udsajtum p̄n̄aty nm̄udajtum m̄uj wiin kajaa ja nm̄ubujk̄ũn'ajtum, n'okm̄aduna'ayum m̄ut ja ma'xtujk̄ũn ja di'ibu d̄ũn kyaj tm̄udaty m̄uj wiin kajaa ja myubujk̄ũn, es kyaj njiky'ajtum éxtum d̄ũn je'eyu ja ndsojk̄ũn'ajtum jya'ty. ² Nidu'uk nidu'uk xypyátum es nyajjotkudákum ja nm̄um̄ubujk̄p̄'ajtum es d̄u'ũn nyajm̄ujwiin nyajkajaajum ja myubujk̄ũn. ³ M̄ut ko kyaj ja Kristu k̄u'um ñaydyukjotkudaku, d̄u'ũn jyajt̄u éxtum jyuna'añ ja Diosu jyaaybyajt̄un: “Ja di'ibu myajwingajxpajt, ujsuts t̄u xytyuk̄a'ay.” ⁴ M̄ut ko tugekyu di'ibu w̄u'ump m̄a ja Diosu jyaaybyajt̄un, yajk̄u'ajyaay es nnaydyukni'ijxum es nm̄udajtum ja ma'xtujk̄ũn es jotkujk n'awijx njajp'ijxum di'ibu minamp. ⁵ Wa'an ja Dios di'ibu xymyo'oyum ja jotkujk'ajt̄un esu ma'xtujk̄ũn, mmo'oyadu miits ja ti'igyu'ajt̄un es nidugekyu xypyadúndut ja 'yijxpajt̄un̄u Jesukristu, ⁶ es d̄u'ũn ti'igyu xy'awdátut ja Dios, ja Nindsun'ajtum Jesukristu Tyeety.

Oybyu ayuk yajkajxwa'xy m̄a kyaj 'yisraelít̄uty

7 Nay'axájudu nidu'uk nidu'uk éxtum nandu'un oj m'axájudu ja Kristu miidsuty, es du'unu Dios 'yítat awdaty. 8 Mut ko n'awánudu ko yu Kristu myiñ es tpuđukut ja israelítuty es tkuydyúnut di'ibu Dios jékyu tyukmawandak ja 'yaptujkuty, es du'un ya'ixannu ko tyiimpy ja Dios éxtum wyandaky. 9 Nandu'un myiñ ma ja di'ibu kyaj 'yisraelítuty es tja'aygyuda'aktut ja Dios mut ko yu'ujuty tu pya''ayówudu. Tyaadu du'un di'ibu myadyakypy ja Diosu jyaaybyajtun: Paaty n'awdataampy ma yu di'ibu kyaj 'yisraelítuty,

es ngu'y'áwupts ja mmuj'ajtun.

10 Es jatuk peky ja Diosu jyaaybyajn jyuna'añ:

Xonda'aktu miidsuty di'ibu kyaj 'yisraelítuty ti'igyu mudu Diosu jya'ayuty, ja israelítuty.

11 Nandu'un jyuna'añ jatuk peky:

Awdattu Nindsun'ajtum nidugekyu miidsuty di'ibu kyaj 'yisraelítuty.

Wa'an nidugekyuty ja naxwíñudu ja'ayuty t'awdattu Dios.

12 Nandu'un ja Diosu kyugajxpu Isaii jyuna'añ ma jatuk peky:

Minaamp tu'ugu tyuamp 'yaats ja Jesee,

es yu'u yajkutukaamp majaty naxwíñudu,

es yu'ujuty 'yawix jyu'p'íxtup es ñayyákuđut ma yu Jesee tyuamp 'yaats.

13 Wa'an ja Dios di'ibu xymyo'oyam ja aw-ijxun, myajxonda'agudu miidsuty es mmo'oyudu ti'igyu'át ma yu mmabujkan mut yu'ugyujxmu myak'ajtun ja Espíritu Santu, es myujwiin kyajaat ja mmabujkan.

14 Mũgu'ugítaty, nmũbejkyryuts tũy'ajtũn ko miits ni'igũ xymũdattũ ja tsojũn es ja nija'ajũn, es nandũ'ũn mjajtũp wi'ix xykyajxwiijtũ nixim niyam. 15 Per tũ nnijũyũdũ muk aa muk jot mũ tuk pekyũ tyadũ neky, ja'a ndukjamyajtstũp di'ibũ naak mjajtũp es kyaj xyjatyũgũdyũt. Dũ'ũnũts tũ nduĩ mũt kots myay'ajtangyũjxmu Dios tũ xykyexy 16 esũts nmũdũnũt ja Jesukristũ es ttuk'oy'áttũt di'ibũ kyaj 'yisraelítaty. Ja'a ujtũ ndukmũdiimpy ja Jesukristũ esũts ujtũ ngajpxwã'xũt ja oybyũ ayuk di'ibũ tso'on mũ Diosũn. Dũ'ũnũts nduĩ es 'yítũt pũnũty kyaj 'yisraelítaty éxtũm ja windsũ'kũn di'ibũ Dios 'yoyjya'ãp, pũnũty Espíritũ Santũkyũjxmu tũ wyã'atsjãttũ.

17 Mũt ko tiligyũts n'ity mũdũ Jesukristũ, xondãkrũts es ujtũ ja Dios nmũdũũts. 18 Nmadyã'ãgũpts yũ'ũyũ di'ibũ Kristũ kũ'ũm tũ ttuĩ mũt ujtũ, esũts nduk'axãjũdũt di'ibũ kyaj 'yisraelítaty ja Kristũ, es tmũmũdũwdũt. Pes ja Kristũ dũ'ũn tũ ttuĩ mũt ujtũskyũjxmuũdsũ n'ayuk es di'ibũts ndiimpy, 19 es mũt yũ'ũgyũjxmu ijxwũ'ũmũn esũ mũj'ajũn di'ibũts ja Espíritũ Santũ xymyooyũts ja muk'ajũn esũts ndũnũt, es dũ'ũnũts tũ ngajxwã'xy tũgekyũ tũgekyũ ja oybyũ ayuk extũ Jerusalén es extũ Iliryũ ñãaxóty. 20 Dũ'ũũmũts ujtũ ndseky es ngajxwã'xũt ja oybyũ ayuk mũjaty kyajnum yajniãjxy ja Kristũ, es dũ'ũn, mbaãt njũnã'ãnũm, kyajts ja potsy nyajpéty mũ ja wiinkpũ tũ tpojtse'eky ja 'yũjx. 21 Ngyũdyunaambyũts éxtũm jyũna'añ ja Diosũ jyaaybyajtan:

'Yíxtũbũ taadũty di'ibũ ja ja'ay kyaj oj yajni-

madya'aky,
jyaygyúkudub̄ taad̄ty di'ib̄ kyaj tm̄doo'ijtt̄.

Paabl̄ ttukniwinmaȳ es ñ̄jxa'añ Rom̄

²² Paatykyjxm̄ts miids̄ty kyaj nninujxt̄, óyats̄ ̄j kanak̄ ok miids̄ty t̄ njaninujxa'and̄.
²³ Per tyam, t̄ts nya'abaad̄ ja nduunḡts ja yaa, es m̄t ko jam̄jt̄ jam̄jt̄ t̄ njaninujxa'and̄ miids̄ty, ²⁴ tyam sit̄y nnujxaamb̄ts. Nujxaamb̄ts Españ̄ es nnaxa'añ̄ts jawyiin Rom̄ es ngu'ix̄t̄t̄. Es kods̄ naty t̄ n'okxonda'aky waan̄ m̄t miids̄ty, mbaad̄ts xypyud̄kud̄ es̄ts ̄j n'akn̄jx̄t̄ m̄ts t̄ nnidsoonn̄.
²⁵ Per maan̄m ngaku'ix̄t̄, nujxaamb̄ts jawyiin Jerusalén es nyaj̄n̄jxa'añ̄ts tu'uḡy naybyud̄k̄ mā ȳ nm̄gu'uk'ajt̄m̄ jap. ²⁶ M̄t ko ȳ nm̄gu'uk'ajt̄m̄ jam Masedoñ̄ es yaa Akaȳ ttuknib̄jtaaḡud̄ es dyajmuka'and̄ meeñ es ttuknigax̄a'and̄ ja nm̄gu'uk'ajt̄m̄ di'ib̄ t̄goy'ajtx̄d̄p̄ jap Jerusalén. ²⁷ Ȳ'̄m̄ k̄'̄m̄ tyuknib̄jt̄ak̄ud̄ ttuna'and̄ m̄t ja kȳ'̄m̄dsoj̄k̄n̄, es p̄at̄p̄ es d̄'̄n̄ tt̄nd̄t̄, m̄t ko ja israelit̄ ja'aygyjxm̄ty ja Dios kyunu'x̄d̄, es paaty oȳ d̄'̄n̄ ko ȳ'̄j̄ty dyajw̄'xt̄ di'ib̄ mȳd̄ajt̄ jyaygyajpt̄p̄ m̄t ja nm̄gu'uk'ajt̄m̄ jam Jerusalén. ²⁸ Es kods̄ naty t̄ nḡyakȳ tad̄ meeñ es t̄ nḡydyúñ̄ds̄ natȳ tyaād̄ di'ib̄ts t̄ nyajtuknipéky, taats̄ ndsoon̄a'añ̄ jam Jerusalén es nnujxn̄d̄ts Españ̄, es ngu'ix̄t̄t̄ miids̄ty kots̄ ̄j jam nn̄ax̄t̄. ²⁹ Es nm̄d̄ajtypyats̄ ja t̄y'aj̄t̄n̄ ko mā n̄jx̄ ngu'ix̄t̄, n̄jx̄p̄ts m̄t t̄gekȳ ja Krist̄ kyunu'x̄n̄.

³⁰ Məgu'ugítaty, es tyam n'amdoo nbəjktsoodəp miidsəty mə yə Nindsən'ajtəm Jesukristə es mət ja Espírítə Santə tsyojkən di'ibə xymyo'oyəm, ³¹ es xyñigajxtaagudəts esudsə Dios xykyuwa'anət mə yə israelítaty jam Judeeə di'ibə kyaj tmədundə ja Kristə. N'amdeebəyət ja Dios nandə'an esə nməgu'uk'ajtəm jap Jerusalén t'axájudət mət ja ja'aygyədəkən ja naybyudəkə di'ibəts ndukninəjxtəpət. ³² Es də'anəts xonda'aky'aa xonda'akyjyót nəjx ngu'ixtət miidsəty, pən jənaəmp ja Dios, esəts nxonda'agət kots nbo'xət mət miidsəty. ³³ Wa'an ja Dios di'ibə xymyo'oyəm ja agujk'ajt jotkujk'ajtən, t'ity mət nidəgekyə miidsəty. Wa'an də'anəty.

16

Kajxpə'xən

¹ Nduknipəjktəp yə nməməbəjkrə'ajtəm Febe. Yə'ə oy Dios məduəmp mə ja məbəjkrətəjk ñaymyúkədə Senkreə. ² Tunə may'ajtən, axajə yajxón mət ja xyəgyəjxmə Nindsən'ajtəm, éxtəm ñitəkəty ja Diosə jya'ayəty. Pudəkədə mət ti təgoy'ajtxəp, mət ko yə'ə tə tpudəkədə mayjya'ay, nandə'anəts əj tə xypudəkə.

³ Tunə may'ajtən mayDios xy'anəmədə Prisilə esə Akilə, yə nməməduəmbədyəts mə yə Jesukristə ñə'ə tyu'u. ⁴ Yə'əjəty pyəjtəktə ayo'on jəjp'ámə jiky'ajtən nəgəoo kots əj xyajtse'eky. Nja'aygyədəkəpyəts yə'ə, es kyaj 'yəjtsəty je'eyə, nandə'an nidəgekyə ja nməməbəjkrə'ajtəm di'ibə kyaj 'yisraelítaty. ⁵ Nduknigəxyədsə Dioskajxy nandə'an nidəgekyə nməgu'uk'ajtəm

di'ibū nāymyujkūdāp es t'awdattu Dios mā yū tyūjkū Priskū esū Akilū. MayDios xy'anūmūdū nmatnāymyaayūbats Epenetū di'ibūts njantsytsyejpy, di'ibū jawyiin jap Asyū 'yaxājū Jesukristū. ⁶ MayDios xy'anūmūdūt yū Mariiū, di'ibū jantsy tuun mat miitskyūjxmūty. ⁷ MayDios xy'anūmūdū Andrónikū esū Juniiū, di'ibūts mūat ndsimdsyūnāay, yū'ujūty 'yaxājūdu Kristū tim jawyiin māanūmtsū naty ūj kyajnum n'axājū; es yū'ujūty yajmay'áty yajwindsū'ugū mā yū apóstalūty.

⁸ MayDios xy'anūmūdū Amplyatū, di'ibūts ūj njantsytsyejpy mā yū Nindsūn'ajtūm. ⁹ MayDios xy'anūmūdū Urbanū, di'ibūts mūat nmūdūñ ja Kristū. Nandū'ūn mayDios xy'anūmūdū Estakyū di'ibūts njantsytsyejpy. ¹⁰ MayDios xy'anūmūdū Apelū, di'ibū tū tmūmada'aky ja ayo'on mā tū tmūdūñ ja Kristū. Nandū'ūn mayDios xy'anūmūdūt yū nmūgu'uk'ajtūm di'ibāty tsyūnāaydyūp mā Aristoobūlū jyūn tyūjk. ¹¹ MayDios xy'anūmūdūts ja nmūgugajpn Erodyón, es nandū'ūn ja di'ibū tsyūnāaydyūp mā ja Narsisū jyūn tyūjk. ¹² MayDios xy'anūmūdūt yū Trifenū esū Trifosū, yū toxytyūjkūty myūduundāp ja Nindsūn'ajtūm. Es nandū'ūn mayDios xy'anūmūdū nmūgu'uk'ajtūm Pérsidū, di'ibū jantsytyuun mā yū Nindsūn'ajtūm. ¹³ MayDios xy'anūmūdū Rufū, di'ibū tū dya'íxyūty yajxón ko tmūdūñ ja Nindsūn'ajtūm. MayDios xy'anūmūdūt yū Rufū tyāagu'unūk, di'ibūts tū xymyūdaty éxtūmū 'yu'unūgūn. ¹⁴ MayDios xy'anūmūdūt ja Asínkritū, Flegontū, Ermū, Patroobū, Ermes esū

nməgu'uk'ajtəm di'ibə jam mət 'yittu. ¹⁵ MayDios xy'anəmədə Filóləgu, July, Nerees es myəga'ax toxytəjk, Olimpy es nidəgeky ja Dios jya'ayəty di'ibə ijttəp mət yə'əjtəy.

¹⁶ MayDios mnay'anə'mxədət nixim niyam es mnaymyənədət tsojkən mət. Nidəgeky yə nməgu'uk'ajtəm di'ibə yam mə ja məbəjkpətəjk yo'oymyúktə, mduknigáxədə Dioskajxy.

¹⁷ Məgu'ugítəty, n'amdoo nbəjktsoodəp es mnaygywentə'átədət miidsəty mə tadə ja'ayəty di'ibə je'eyə t'əxkukə yajnaywya'xə es tpejtə'aktə ja tsip, mət ko ya'əxpəktə wiingə xpəjkən mə yə di'ibə miits tə xy'axájədə. Mastu'uttə yə'əjtəy, ¹⁸ mət ko tyədə də'umbə ja'ay kyaj tmədəndə Nindsən'ajtəm Jesukristə, yə'yə pyaduundəp ja kyə'm winmə'añ es jeky kyajx myadyə'aktə es də'n kəxə'kp ko 'yóyəty, də'n twinwepə twinjəəxy es twin'əñ di'ibə kyaj ñaygywentə'átəty. ¹⁹ Nidəgeky tə tmədowdə ko miits mgydyuundəp ja Kristə 'yəxpəjkən, es xondákəts ko də'n xytyundə. Ndsejpyəts es miits mwijy'áttət es xytyúndət ja oybyə es xy'əxtjttət di'ibə kyaj 'yóyəty. ²⁰ Dios di'ibə xymyo'oyəm ja agujk'ajt jotkujk'ajtən, tsojk tta'annakəya'añ yə Satanás mdekyppətkə'pəty. Wa'anə Nindsən'ajtəm Jesukristə mgunu'xədə miidsəty.

²¹ Mduknigáxədə Dioskajxy ja Timotee, di'ibəts mət nduñ, es nandə'n yə njə'ayəts, ja Lusy, Jasón es Sósipater.

²² Əjtsəts Tersy, di'ibə tyədə neky yam jyaapy di'ibə Paəblə ñaskəjxəp, nduknigəxtə Dioskajxy

mā yu Nindsun'ajtum.

²³ MayDiósuk dū'un jyuna'añ ja Gayu. Yu'uts yam xyajjajttákp es dyaky ja tyujk mā ņaymyúkuđu ja mubujkputujk. Nandu'un mdukniǵaxudu Dioskajxy ja Erastu di'ibu Korintu tesoreeru'ajtp, esu nmugu'uk'ajtum Kwartus.

²⁴ Wa'anu Nindsun'ajtum Jesukristu mgunu'xudu.

Dios ya"awdaty

²⁵ Es tyam, ittu mudu Dios di'ibu mbaat waanu ni'igu myajmaktā'agudu mat yu'ugyujxm ja oybyu ayuk di'ibu Jesukristu yajmiin es di'ibuts ngajxwa'xpy. Tyadu oybyu ayuk ya'ijxup di'ibu Dios tu ttuknibujtaagu, di'ibu ijty kyayajnijawu maanumu naty kyakoju ja naxwíñudu, ²⁶ es tyam tu yajnijawu mā tnigajxtu ja Diosu kyugajxputy mā Diosu jyaaybyajtun, dū'un éxtumu Dios di'ibu winu xuu winu tiempu ijtp, t'ane'emy es yajkajxwa'xut mā tugekyu naxwíñudu es dū'un yu'ujuty tmubúktut es tkuydyúndut.

²⁷ Ja Dios di'ibu je'eyu Dios'ajtp es tim wyijy'ajtun mmut, wa'an ja'a Jesukristukyujxm tmudátut ja muj'ajtun winu xuu winu tiempu. Wa'an dū'unuty.

**Ja jembyu kajxy'átypyu mudu
Jesukristukyjxm: El Nuevo Testamento de
nuestro Señor Jesucristo en el mixe de
Juquila
New Testament in Mixe, Juquila (MX:mxq:Mixe,
Juquila)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Juquila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Juquila [mxq], Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Juquila

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

0c492fbf-e19b-5f77-b2cc-07da5aab0305